

Nr 218.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till löneplaner för extra ordinarie tjänstemän m. fl. icke-ordinarie befattningshavare vid den civila statsförvaltningen m. m.; given Stockholms slott den 10 mars 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, förslag till löneplaner för extra ordinarie tjänstemän m. fl. icke-ordinarie befattningshavare vid den civila statsförvaltningen och därmed sammanhängande frågor.

Föredraganden anför:

Inledning.

De nu gällande, grundläggande avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie tjänstemän inom den nyreglerade civila statsförvaltningen äro meddelade genom olika av Kungl. Maj:t utfärdade kungörelser. Sålunda äro avlö-

ningsförhållandena för icke-ordinarie tjänstemän vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen reglerade genom kungörelse den 15 juni 1935 (nr 397). Avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk — de s. k. kommunikationsverken — äro innefattade i kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 398). För domänverkets icke-ordinarie tjänstemän gäller kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 399) och för lots- och fyrstatens icke-ordinarie befattningshavare kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 400). Sedan jämväl det statliga undervisningsväsendets befattningshavare genom beslut vid 1937 och 1938 års riksdagar inordnats under det för de flesta civila verk nu gällande lönesystemet, hava avlöningsföreskrifter för icke-ordinarie tjänstemän inom detta förvaltningsområde sammanfattats i kungörelser den 3 december 1937 (nr 954), den 4 januari 1938 (nr 7) och den 17 juni 1938 (nr 437).

I nämnda kungörelser äro detaljerade avlöningsbestämmelser meddelade för vissa huvudkategorier av icke-ordinarie tjänstemän, nämligen för tjänstemän å extra stat, extra ordinarie tjänstemän, extra tjänstemän och aspiranter ävensom för extra ordinarie och extra lärare. I avseende å det materiella innehållet ansluter sig lönesystemet för de icke-ordinarie tjänstemännen nära till de huvudgrunder, som tillämpats i gällande avlöningsreglementen för ordinarie tjänstemän inom motsvarande förvaltningsområden. Särskilt må nämnas, att i de i kungörelserna ingående löneplanerna avlöningsbeloppen inom vederbörande löneklasser överensstämma med avlöningsbeloppen i motsvarande löneklasser å löneplanerna för ordinarie tjänstemän. Utöver de i löneplanerna upptagna lönerna åtnjuta ifrågavarande kategorier icke-ordinarie tjänstemän dyrtidstillägg, provisorisk avlöningsförstärkning samt, i förekommande fall, provisoriskt dyrortstillägg, allt enligt samma grunder, som gälla för den i avlöningsreglementena avsedda ordinarie personalen.

Sedan 1936 års lönekommitté — till fullgörande av sitt den 24 april 1936 erhållna uppdrag att dels avgiva förslag beträffande reglering av löneställningen för civil och militär personal vid s. k. nyreglerade verk, d. v. s. för personal vars avlöningsförhållanden ordnats enligt det lönesystem, som år 1919 fastställdes för kommunikationsverken och som därefter genom successiva löne regleringar utsträckts att gälla för statsförvaltningens flesta grenar, dels ock verkställa en allmän översyn och formell revision av avlöningsbestämmelserna i övrigt för ifrågavarande personalgrupper — till en början i betänkande den 16 december 1937 framlagt förslag till civilt avlöningsreglemente avsett att i första hand äga tillämpning å ordinarie tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen, kommunikationsverken, domänverket samt lots- och fyrstaten, förelade Kungl. Maj:t 1938 års riksdag proposition i ämnet i huvudsaklig överensstämmelse med kommitténs förslag. Förslaget blev i allt väsentligt av riksdagen godkänt. Det nya civila avlöningsreglementet är utfärdat den 4 januari 1939 och träder i kraft den 1 nästkommande juli. I samband härmed torde få erinras, att Kungl. Maj:t den 3 mars 1939 beslutat avlåta proposition till riksdagen angående inordnande under civila av-

löningsreglementet jämväl av ordinarie tjänstemän vid det statliga undervisningsväsendet.

Lönekommittén har den 21 december 1938 till Kungl. Maj:t överlämnat betänkande med förslag till civilt icke-ordinariereglemente, innefattande dels lönereglering för i reglementsförslaget avsedda kategorier icke-ordinarie tjänstemän, dels i övrigt reviderade avlöningsföreskrifter för sådana tjänstemän. I anslutning härtill har den 1 februari 1939 avgivits ett av inom finansdepartementet tillkallad sakkunnig utarbetat förslag angående den icke-ordinarie lärarpersonalens inordnande under det nämnda civila icke-ordinariereglementet.

Det föreslagna icke-ordinariereglementet innefattar lönereglering för de av reglementsförslaget berörda icke-ordinarie tjänstemännen efter samma grunder, som tillämpats i civila avlöningsreglementet. Reglementsförslaget har vidare i formellt hänseende uppställts efter motsvarande principer som civila avlöningsreglementet. Sålunda hava i 1 avd. sammanfattats vissa allmänna avlöningsbestämmelser. I 2 avd. äro intagna avlöningsföreskrifter för extra ordinarie tjänstemän och i 3 avd. avlöningsbestämmelser för extra tjänstemän vid andra civila verk än kommunikationsverken ävensom för aspiranter vid sistnämnda verk. 4 avd. upptager vissa för särskilda tjänstemän eller grupper av tjänstemän avsedda specialföreskrifter.

I avseende å det materiella innehållet grundar sig reglementsförslaget i väsentliga delar på nu gällande kungörelser, därvid dock bestämmelserna i avseende å uppställning och formulering samt, i vissa punkter även i avseende å själva innehållet, i möjligaste mån anpassats efter civila avlöningsreglementet.

Icke-ordinariereglementet är i huvudsak avsett att gälla vid de verk tillhörande den civila statsförvaltningen, beträffande vilka civila avlöningsreglementet beslutats skola äga tillämpning. I första hand skulle sålunda reglementet ersätta de nuvarande avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen, kommunikationsverken, domänverket samt lots- och fyrstaten. I den mån nya förvaltningsområden inordnas under civila avlöningsreglementet, skulle följaktligen icke-ordinariereglementet utan vidare bliva gällande även vid dessa.

Kommittén har vid behandlingen av förevarande ärende bestått av expeditionschefen i finansdepartementet *A. Westling*, tillika ordförande, ledamoten av riksdagens andra kammare, ombudsmannen *O. Andersson* i Malmö, landshövdingen *D. Hansén*, ledamoten av riksdagens andra kammare, hemmansägaren *A. L. Hansson* i Rubbestad samt ledamoten av riksdagens första kammare, f. d. skogschefen *G. Tamm*. Under ärendets behandling har kommittén haft överläggningar med utsedda representanter för vissa större personalorganisationer.

Den nyss omförmälde sakkunnige för de icke-ordinarie lärarnas löneförhållanden har varit generaldirektören *E. Stridsberg*.

Lönekommitténs betänkande har varit utställt för yttrande till följande ämbetsverk och myndigheter, nämligen nedre justitierevisionen, samtliga

rikets hovrätter, Österbygdens vattendomstol, fångvårdsstyrelsen, socialstyrelsen, riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, medicinalstyrelsen, länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Örebro län, generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, statskontoret, kammarrätten, statistiska centralbyrån, riksräkenskapsverket, generaltullstyrelsen, kanslern för rikets universitet, direktionen över Karolinska sjukhuset och Serafimerlasarettet, skolöverstyrelsen, domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen, lantmäteristyrelsen, rikets allmänna kartverk, kommerskollegium, lotsstyrelsen, patent- och registreringsverket samt kommunikationsverkens och allmänna civilförvaltningens lönenämnder. Därjämte har yttrande i ärendet infordrats från 1937 års domsagoutredning. Över det nyssnämnda sakkunnigförslaget rörande de icke-ordinarie lärarna hava statskontoret, skolöverstyrelsen och kommerskollegium avgivit utlåtanden. Vidare hava yttranden i ärendet, så vitt angår de särskilda bestämmelser, som av lönekommittén upptagits under reglementsförslagets 4 avd., inhämtats från ytterligare inemot ett 40-tal verk och myndigheter. Skrivelser i ämnet ha dessutom inkommit från styrelsen för försvarsväsendets centrala civilianställningsbyrå ävensom från några personalorganisationer, nämligen centrala statsförvaltningens tjänstemannaförening, föreningen Sveriges länsassessorer, länsnotarier och länsbokhållare, svensk sjuksköterskeförening samt serafimerlasarettets och karolinska sjukhusets personals fackliga organisation.

De nuvarande kungörelserna med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie tjänstemän inom de olika förvaltningsområdena hava av Kungl. Maj:t med stöd av i vederbörande avlöningsreglementen för ordinarie befattningshavare i sådant hänseende intagna stadganden utfärdats av Kungl. Maj:t utan riksdagens medverkan. Beträffande de icke-ordinarie lärarna hava vissa principiella frågor framlagts för riksdagen, utan att likväl riksdagen formligen godkänt de ifrågakommande avlöningsbestämmelserna. Med hänsyn till att den i kommitténs reglementsförslag föreslagna lönesättningen blir avgörande för verkens medelsbehov för icke-ordinarie personal och de föreslagna nya lönerna även komma att bilda underlag för ifrågavarande icke-ordinarie tjänstemäns rätt till pension, synas mig emellertid de i reglementsförslaget upptagna löneplanerna böra underställas riksdagens beslut, så mycket mera som det av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna nya civila avlöningsreglementet icke innehåller något allmänt stadgande med bemyndigande för Kungl. Maj:t att reglera avlöningsförhållandena för den icke-ordinarie personalen. Därjämte finner jag det lämpligt, att redogörelse i detta sammanhang lämnas riksdagen angående vissa andra i lönekommitténs betänkande behandlade frågor av betydelse för de icke-ordinarie tjänstemännens anställnings- och löneförhållanden, varigenom riksdagen beredes tillfälle att uttala sig i dessa ämnen.

Jag torde böra erinra om att 1936 års lönekommitté under hösten 1938 till finansdepartementet ingav en förhandspromemoria, däri kommittén redogjorde för det förslag till nya löneplaner för extra ordinarie och extra

tjänstemän, som sedermera intogs i det nu föreliggande betänkandet, och därvid tillika redogjorde för sitt ställningstagande till vissa andra spörsmål angående de icke-ordinarie tjänstemännens avlöningsförhållanden, vilka voro av betydelse för anslagsberäkningen i årets statsverksproposition. För budgetarbetets bedrivande befanns det nödvändigt att redan vid riksstatsförslagets utarbetande taga ställning till dessa förslag. Jag återkommer här till i det följande.

Enhetligt avlöningsreglemente. Befattningshavargrupper.

1936 års lönekommitté. Vid behandlingen av frågan om nya avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie tjänstemän inom de civila förvaltningsområdena har 1936 års lönekommitté utgått från såsom självfallet att, i likhet med vad som skett beträffande de ordinarie tjänstemännen genom det av riksdagen antagna civila avlöningsreglementet, även de icke-ordinarie befattningshavarna böra inordnas under en gemensam avlöningsförfattning, ett avlöningsreglemente för icke-ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen.

I nu gällande kungörelser med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie tjänstemän är kategoriindelningen av tjänstemännen icke enhetligt genomförd vid de olika verken. Sålunda upptager avlöningsförfattningen för den allmänna civilförvaltningen avlöningsföreskrifter för tjänstemän å extra stat, extra ordinarie tjänstemän och extra tjänstemän. Motsvarande författning för kommunikationsverken reglerar avlöningsförhållandena för extra ordinarie tjänstemän men saknar bestämmelser för de båda övriga grupperna; i stället finnas avlöningsföreskrifter meddelade för aspiranter. Avlöningsbestämmelserna för domänverket upptaga grupperna tjänstemän å extra stat och extra ordinarie tjänstemän, under det att lots- och fyrstatens avlöningskungörelse innehåller detaljerade lönebestämmelser för extra ordinarie och extra tjänstemän.

Lönekommittén har ansett sig till en början böra taga ståndpunkt till frågan, för vilka kategorier icke-ordinarie befattningshavare avlöningsförhållandena böra regleras i ett nytt avlöningsreglemente för civila icke-ordinarie tjänstemän, liksom även till frågan, huruvida eller i vad mån nuvarande oenhetlighet beträffande kategoriindelningen kan och bör undanröjas. Härom anför kommittén:

I avseende å dessa spörsmål vill lönekommittén erinra, hurusom kommittén i sitt den 16 december 1937 avgivna betänkande med förslag till civilt avlöningsreglemente förordat (sid. 72—73), att i samband med den blivande löneregleringen det nuvarande provisoriska avlöningstillägget till extra ordinarie tjänstemän skulle avvecklas genom att begynnelselönen för dessa tjänster i alla lönegrader höjdes en löneklass. Vid bifall till detta förslag skulle de extra ordinarie tjänstemännens löner komma att ligga allenast en löneklass under de för ordinarie tjänstemän i motsvarande lönegrad gällande. Då efter en sådan omläggning lönebeloppen för extra ordinarie tjänstemän skulle

sammanfalla med lönerna för tjänstemän å extra stat, skulle vid i övrigt oförändrade förhållanden skillnaden i lönehänseende mellan de båda grupperna tjänstemän å extra stat och extra ordinarie tjänstemän inskränka sig till vissa särskilda förmåner såsom semester, lön under vissa slag av ledigheter m. m.

Till undvikande av att sålunda inom högre lönegrader än den 20:e skulle komma att parallellt med tjänster å extra stat finnas extra ordinarie befattningar med väsentligen lika löneförmåner gjordes i ett inom lönekommitténs kansli upprättat preliminärt utkast till icke-ordinariereglemente ett försök att genomföra en rationell fördelning av ifrågavarande befattningshavargrupper på skilda delar av löneskalan. Utkastet avfattades med utgångspunkt från att löneplanen för extra ordinarie tjänster skulle begränsas till 1—20 lönegraderna; förekommande behov av mera fasta icke-ordinarie befattningar i högre lönegrad än den 20:e skulle tillgodoses genom tjänster å extra stat, vilka liksom hittills borde upptagas i en av Kungl. Maj:t och riksdagen för varje verk fastställd personalförteckning, med undantag dock för kommunikationsverken, där befattningar å extra stat skulle beslutas av Kungl. Maj:t. Härav skulle följa, att nu förefintliga extra ordinarie tjänster inom 21 och högre lönegrader i allmänhet skulle ombildas till tjänster å extra stat och detta även vid sådana verk, där extrastatstjänster för närvarande icke finnas inrättade. Denna anordning ansågs vid utkastets utarbetande motiverad huvudsakligen av det skälet, att frågan om dylika befattningars inrättande borde med hänsyn till deras betydelse i förvaltningsarbetet prövas i väsentligen samma ordning, som tillämpades vid inrättandet av ordinarie tjänster.

I författningsutkastet intogos följaktligen detaljerade avlöningsföreskrifter för de bägge kategorierna tjänstemän å extra stat och extra ordinarie tjänstemän. Vidare innefattade utkastet avlöningsbestämmelser för extra tjänstemän. Bestämmelserna för sistnämnda kategori voro utformade från den utgångspunkten, att extra befattningar i författningsutkastets mening i regel icke vore erforderliga inom högre lönegrad än den 20:e. Avlöningsbestämmelserna för extra tjänstemän voro emellertid icke avsedda att tillämpas vid kommunikationsverken. I stället infördes i utkastet särskilda avlöningsbestämmelser för aspiranter vid dessa verk.

Efter att i betänkandet hava redogjort för de inkomna yttrandena och de därvid framställda anmärkningarna mot den av lönekommittén ifrågasatta fördelningen av extrastatstjänsterna och de extra ordinarie befattningarna å löneskalan — beträffande vilken redogörelse jag tillåter mig hänvisa till betänkandet (sid. 10 o. f.) — yttrar kommittén i huvudsak följande:

Vid sin behandling av frågan om kategoriuppdelning av de icke-ordinarie tjänsterna har lönekommittén visserligen för egen del icke kunnat undgå att finna åtskilliga skäl tala för ett bibehållande även framgent av anställningsformen tjänsteman å extra stat. Därvid är bland annat att märka den väsensskilda karaktären hos de båda grupper av tjänstemän, varom här är fråga. Medan de extra ordinarie befattningarna huvudsakligen avsetts för rekryteringspersonal, hava extrastatstjänsterna hittills kommit till användning, där med hänsyn till arbetsuppgifter och ansvar ordinarie tjänster närmast varit motiverade men där man av organisatoriska eller andra skäl likväl stannat vid att inrätta allenast icke-ordinarie befattningar. Med hänsyn till denna extrastatstjänsternas karaktär, vilken framgår av definitionen i 1 § av kungörelsen 1935: 397, kunde det enligt kommitténs mening i och för sig vara motiverat att fasthålla vid nuvarande ordning för dylika tjänsters inrättande och vid nuvarande statbehandling, något som skulle underlättas

genom tjänsternas upptagande i avlöningsbestämmelserna såsom en särskild kategori.

Å andra sidan har kommittén ej kunnat bortse från de erinringar, som särskilt från kommunikationsverkens sida framförts mot en begränsning av de extra ordinarie tjänsterna till de första 20 lönegraderna. Även om införandet av extrastatstjänster vid dessa verk kombinerades med befogenhet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens hörande inrätta dylika tjänster, skulle dock en sådan anordning uppenbarligen icke av de affärsdrivande verkens styrelser betraktas såsom tillfredsställande med hänsyn till behovet av rörelsefrihet i fråga om personaldispositionen. Ett förläggande av gränslinjen mellan tjänstemän å extra stat och extra ordinarie tjänstemän mellan 20 och 21 lönegraderna skulle också nödvändiggöra *antingen* en omedelbar ombildning av ett 100-tal nu befintliga extra ordinarie rekryteringstjänster i 21 och högre lönegrader till befattningar å extra stat — här till skulle vid en blivande nyreglering av det statliga undervisningsväsendet komma en motsvarande ombildning av omkring 200 extra ordinarie adjunktstjänster — *eller* ock rätt omfattande undantag från regeln om 20 lönegraden såsom högsta löneställning för extra ordinarie tjänstemän. I den mån dylika undantagsföreskrifter bleve nödvändiga, skulle fördelarna med den tilltänkta kategoriuppdelningen väsentligt reduceras.

En höjning av gränsen mellan extra ordinarie tjänster och tjänster å extra stat — exempelvis en gränsdragning mellan 23 och 24 lönegraden — skulle givetvis i viss omfattning mildra de antydda olägenheterna. En sådan höjning skulle få till följd en ombildning i motsatt riktning av vissa nu förefintliga extrastatstjänster inom 21 och 22 lönegraderna till extra ordinarie befattningar. Enligt lönekommitténs mening skulle det emellertid bliva nödvändigt att vid ett bibehållande av extrastatstjänster i 24 och högre lönegrader hålla möjligheten öppen för kommunikationsverkens styrelser att inrätta extra ordinarie tjänster inom nämnda lönegrader. För detta ändamål finge den extra ordinarie löneplanen för nämnda verks vidkommande utbyggas utöver 24 lönegraden. Man skulle följaktligen vid en sådan anordning nödgas att allttjämt i löneförfattningarna — och såsom konsekvens därav även i pensionsbestämmelserna — inom vissa lönegrader räkna med såväl tjänstemän å extra stat som extra ordinarie tjänster. Härigenom skulle det ursprungliga syftet med uppdelningen, nämligen att genom en klar gränsdragning mellan de icke-ordinarie tjänsterna å löneskalan skapa förenkling och ökad reda i bestämmelserna, icke oväsentlig mån förfelas.

Vid nu antydda förhållanden har lönekommittén sett sig föranlåten att stanna vid den ståndpunkten, att kategorien tjänstemän å extra stat bör utgå ur avlöningsbestämmelserna. Ehuru en sådan lösning ej kan ske utan vissa olägenheter, hava dock dessa ansetts väga mindre tungt än de fördelar ur förenklingssynpunkt, som kunna vinnas genom ifrågavarande anställningsforms slopande.

Vid upprättandet av sitt definitiva förslag till icke-ordinariereglemente har kommittén följaktligen icke upptagit några avlöningsbestämmelser för tjänstemän å extra stat.

De befattningar å extra stat, som förefinnas omedelbart före ikraftträdandet av icke-ordinariereglementet, böra sålunda enligt kommitténs mening ombildas till extra ordinarie befattningar. I anledning av den försämring i vissa avlöningsvillkor, som skulle bliva en följd härav, förutsätter kommittén, att nuvarande innehavare av extrastatstjänster övergångsvis personligen berättigas åtnjuta samma särskilda förmåner (semester m. m.), som tillkomma ordinarie tjänstemän i motsvarande lönegrader.

Kommittén har vidare ansett, att i det nya icke-ordinariereglementet böra

upptagas avlöningsbestämmelser för kategorien extra tjänstemän. Då emellertid denna grupp i dess nuvarande lönetekniska mening saknas vid kommunikationsverken och ej heller lämpligen torde böra införas där, utgår kommittén från att extra befattningar skola kunna finnas endast vid övriga i civila avlöningsreglementet avsedda verk (allmänna civilförvaltningen, lots- och fyrstaten, domänverket).

För kommunikationsverkens del torde liksom hittills böra upptagas avlöningsföreskrifter för aspiranter, medan begreppet extra tjänstemän vid dessa verk alltjämt reserveras för vissa personalgrupper, som avlönas enligt andra regler än avlöningsreglementets. Redan nu äro emellertid lönebestämmelserna för aspiranter och extra tjänstemän i allt väsentligt överensstämmande — om härvid bortses från löneplanens konstruktion — vadän vid avfattandet av kommitténs reglementsförslag hänvisning för aspiranternas del i allmänhet kunnat ske till de för extra tjänstemän förordade bestämmelserna.

Utöver de personalkategorier, som här berörts, finnas inom olika civila verk vissa grupper av befattningshavare, vilkas avlöningsförhållanden ej regleras genom detaljbestämmelser i förenämnda kungörelser den 15 juni 1935. Bland dylika grupper må nämnas extra revisionssekreterare, adjungerade ledamöter m. fl. befattningshavare i hovrätterna, vissa extra tjänstemän vid telegrafverket och vattenfallsverket, extra befattningshavare vid serafimerlasarettet m. fl. Dessutom finnas, särskilt inom allmänna civilförvaltningen, åtskilliga icke-ordinarie befattningshavare med avlöning i form av arvode samt, såväl vid allmänna civilförvaltningen som vid kommunikationsverken, tillfälliga anställningshavare, elever m. fl. Beträffande nu berörda personalkategorier finnas i avlöningskungörelserna (4 kap. av kungörelsen 1935: 397 samt 3 kap. av kungörelserna 1935: 398, 399 och 400) meddelade vissa summariska stadganden. Enligt 4 kap. av kungörelsen 1935: 397 gäller sålunda, att för icke-ordinarie tjänsteman, vars avlöning utgår i form av arvode med av Kungl. Maj:t fastställt belopp, Kungl. Maj:t meddelar de särskilda avlöningsbestämmelser, som må erfordras, där ej för visst fall Kungl. Maj:t överlåter åt vederbörande verk att utfärda sådana föreskrifter. För tillfälligt anställd personal ävensom för andra icke-ordinarie befattningshavare, vilka icke avses i kungörelsen, äger vederbörande verk fastställa avlöningsförmånerna, där ej Kungl. Maj:t meddelat beslut i sådant hänseende.

Endast beträffande vissa av ifrågavarande personalkategorier hava materiella avlöningsregler meddelats av Kungl. Maj:t, t. ex. beträffande extra revisionssekreterare samt befattningshavare i hovrätterna, vilkas avlöningsförhållanden underställts riksdagens prövning. I övrigt har i allmänhet överlåtit åt vederbörande verk att fastställa avlöningsförmåner och erforderliga avlöningsföreskrifter.

Beträffande vissa av ifrågavarande befattningshavare, vilka fylla permanenta och relativt fast organiserade funktioner inom statsförvaltningen, synes lönekommittén sådan omläggning böra ske, att befattningshavarna inordnas bland de kategorier, som avses i icke-ordinariereglementet. Kommittén återkommer längre fram till frågan härom. I övrigt synas lämpligen avlöningsförhållandena för ifrågavarande grupper av anställningshavare även i fortsättningen böra regleras vid sidan av avlöningsreglementet. Summariska föreskrifter, motsvarande de nyssnämnda i 3 och 4 kap. av nuvarande avlöningskungörelser intagna bestämmelserna — eventuellt kompletterade med vissa materiella regler angående avlöningsförmånernas bestämmande — torde böra utfärdas av Kungl. Maj:t genom särskild författning.

På frågan, i vad mån en omläggning av de materiella lönebestämmelserna för de personalgrupper, vilkas avlöningsförhållanden sålunda regleras vid si-

dan av reglementet, kan vara påkallad i anslutning till den nu förevarande lönerегleringen, har kommittén ej ansett sig böra närmare ingå, då denna fråga i viss mån torde böra bedömas med hänsyn till skiftande förhållanden vid olika verk. Kommittén vill allenast erinra, att i vissa fall för närvarande utgår dyrtidstillägg å arvoden och lönebelopp, som fastställts för ifrågasvarande anställningshavare. Det synes kommittén kunna ifrågasättas, om ej beträffande dessa anställningshavare, för vilka lönebestämningen kan ske efter en mera fri prövning i varje särskilt fall, avvägningen av ersättningen bör äga rum på sådant sätt, att någon automatisk rörlighet hos löner eller arvoden icke behöver ifrågakomma. Skäl synas kommittén tala för att rörligt tillägg icke medgives i fråga om andra befattningshavare eller andra avlöningsformer än dem, om vilka stadgas i vederbörande avlöningsreglementen.

Avgivna yttranden. Ett par ämbetsverk hava framställt erinringar mot förslaget att borttaga kategorien tjänstemän å extra stat.

Riksförsäkringsanstalten framhåller, att anstalten icke kunnat undgå att finna stora betänkligheter vara förenade med en ombildning av extrastats-tjänsterna till extra ordinarie befattningar. Anstalten har erinrat om att dess tjänster i högre grader i nära tre decennier till stor del varit uppförda å extra stat. Utan tvivel hade det, bland annat ur rekryteringssynpunkt, varit av stor betydelse för anstalten, att dylika tjänster å extra stat funnits, vilka i många hänseenden varit nära likställda med ordinarie befattningar. Ehuru de extra ordinarie tjänster, som skulle ersätta förutvarande extrastats-tjänster, i avseende å lön skulle likställas med de sistnämnda, komma dock innehavarna av dessa extra ordinarie tjänster i sämre ställning i fråga om andra förmåner såsom semester, vissa tjänstledigheter m. m. Anstalten har ansett det böra stadgas, att för sådan extra ordinarie befattning i högre lönegrad än den 20:e, som inrättas enligt Kungl. Maj:ts beslut, skola, utom i avseende å löneklassplacering, i tillämpliga delar gälla bestämmelserna i ordinarie avlöningsreglementet beträffande ordinarie tjänstemän i samma lönegrad. Att försämra ställningen för ifrågasvarande viktiga tjänster mot vad nu gäller har synts anstalten icke påkallat eller ur rekryteringssynpunkt lämpligt. En liknande uppfattning har tillkännagivits av en *reservant* inom *kammarrätten*, som tillika framhållit att lön till tjänsteman å extra stat bör utgå enligt samma grunder som för ordinarie tjänstemän.

Länsstyrelsen i Stockholms län yttrar, att genom den i det tidigare författningstilkastet föreslagna ombildningen av högre extra ordinarie befattningar till tjänster å extra stat innehavarna av de nyinrättade länsassessors-tjänsterna skulle erhålla förbättring i sina avlöningsvillkor såsom i avseende å semester och tjänstledighetsavdrag. Genom ett godtagande av kommitténs föreliggande förslag kunde dessa särskilda avlöningsförmåner icke tillkomma ifrågasvarande befattningshavare. Länsstyrelsen, som alltjämt ansåge, att dessa befattningar snarast möjligt borde uppföras å ordinarie stat, måste givetvis beklaga, om befattningarna icke — såsom i utkastet förutsetts — skulle komma att likställas med ordinarie befattningar i avseende å semesterrätt och tjänstledighetsavdrag.

Å andra sidan hava *socialstyrelsen*, *generalpoststyrelsen*, *statistiska centralbyrån*, *lantbruksstyrelsen* samt *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* uttryckligen förordat eller förklarat sig icke hava något att erinra mot kommitténs förslag om extrastats-tjänsternas slopande och de nuvarande befattningarnas ombildande till extra ordinarie befattningar. *Generaltullstyrelsen*

har anfört, att förslaget i denna del icke skulle medföra några olägenheter för tullverkets vidkommande.

I övrigt har kommittéförslaget i förevarande del icke särskilt berörts i de avgivna utlåtandena. Jag torde i detta sammanhang böra framhålla, att *medicinalstyrelsen*, *länsstyrelserna* i *Göteborgs* och *Bohus* samt *Örebro län*, *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, *byggnadsstyrelsen*, *karolinska institutets förvaltningsnämnd* samt *lantmäteristyrelsen* förklarar sig icke hava någon erinran att framställa mot kommitténs reglementsförslag överhuvudtaget.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till att de ordinarie befattningshavarna inom den civila statsförvaltningen skola från och med nästkommande budgetår inordnas under ett enhetligt avlöningsreglemente finner jag det naturligt, att en motsvarande anordning vidtages i fråga om de icke-ordinarie tjänstemännen och att sålunda även för sistnämnda tjänstemän utfärdas en gemensam avlöningsförfattning i form av ett avlöningsreglemente för icke-ordinarie tjänstemän (civila icke-ordinariereglementet). Någon olägenhet av en sådan anordning lär icke vara att befara i betraktande av att efter mönster från civila avlöningsreglementet de tillägg till eller undantag från de i reglementsförslaget intagna allmänna avlöningsbestämmelserna, som äro eller framdeles kunna visa sig erforderliga för särskilda grupper av icke-ordinarie tjänstemän, avses skola meddelas i en särskild avdelning av icke-ordinariereglementet.

Till frågan, för vilka kategorier icke-ordinarie tjänstemän detaljerade avlöningsbestämmelser böra meddelas i ett blivande icke-ordinariereglemente, har Kungl. Maj:t redan vid framläggandet av årets statsverksproposition tagit ståndpunkt. I sådant hänseende må erinras, att ur ämbetsverkens personalförteckningar under de olika huvudtitlarna i förekommande fall uteslutits tjänstemän å extra stat. Å andra sidan hava i personalförteckningarna upptagits extra ordinarie befattningar i högre lönegrad än den 20:e, varigenom sålunda redovisats dels de nuvarande extrastatstjänsterna och dels de extra ordinarie befattningar i högre löneställning, som för närvarande finnas. Innebörden av Kungl. Maj:ts förslag i denna del är sålunda, att frågan om inrättande av extra ordinarie befattningar i högre lönegrad än den 20:e hädanefter skall underställas riksdagens prövning, en ordning som dock icke avsetts skola följas för de affärsdrivande verkens vidkommande.

Vid sådant förhållande och då Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag i avseende å kategoriuppdelningen av den mera fast anställda icke-ordinarie personalen överensstämmer med vad kommittén föreslagit saknar jag anledning att i förevarande sammanhang ingå på de erinringar, som i vissa yttranden över kommittébetänkandet riktats mot ett avförande ur avlöningsbestämmelserna av kategorien tjänstemän å extra stat.

I det blivande icke-ordinariereglementet böra alltså icke upptagas några avlöningsbestämmelser för nämnda kategori tjänstemän. Där hittills behov av icke-ordinarie arbetskraft ansetts böra fyllas genom inrättandet av befattningar å extra stat i detta begrepps nuvarande mening, bör för framtiden den extra ordinarie anställningsformen användas. De nuvarande extra-

statstjänsterna böra såsom kommittén föreslagit den 1 juli 1939 ombildas till extra ordinarie befattningar och inordnas under de av kommittén föreslagna avlöningsföreskrifterna för extra ordinarie tjänstemän. Jag förutsätter härvid, att de nuvarande innehavarna av extrastatstjänster i den ordning kommittén avsett övergångsvis likställas med ordinarie tjänstemän i avseende å semester m. m.

Jag förordar kommitténs förslag, att i icke-ordinariereglementet även meddelas avlöningsbestämmelser för extra tjänstemän vid den civila statsförvaltningen, med undantag av kommunikationsverken, samt för aspiranter vid sistnämnda verk. Till frågan, i vad mån vissa andra befattningshavargrupper, vilkas löneförhållanden för närvarande äro reglerade vid sidan om gällande avlöningskungörelser, böra inordnas under avlöningsbestämmelserna i ett blivande icke-ordinariereglemente, återkommer jag i det följande.

I anledning av kommitténs uttalande, att de föreskrifter av mera summariskt innehåll, motsvarande de i 3 och 4 kap. av nu gällande kungörelser meddelade, vilka bliva erforderliga beträffande andra icke-ordinarie tjänstemän än som avses i reglementsförslaget — arvodesavlönade tjänstemän, tillfälliga tjänstemän m. fl. — böra utfärdas av Kungl. Maj:t genom särskild författning, torde jag böra nämna, att vissa ämbetsverk, såsom pensionsstyrelsen, statskontoret, kommerskollegium och allmänna civilförvaltningens lönenämnd, i yttranden över kommittébetänkandet framhållit önskvärdheten ur praktisk synpunkt av att dylika föreskrifter erhålla sin plats i icke-ordinariereglementet. Det torde icke vara erforderligt, att Kungl. Maj:t i förevarande sammanhang tager ställning till denna fråga, utan torde ifrågavarande spörsmål få närmare övervägas vid reglementets utfärdande. Jag vill emellertid anmärka, att en komplettering av reglementsförslaget i nu angiven riktning samtidigt torde nödvändigöra vissa ändringar i den av kommittén föreslagna uppställningen av icke-ordinariereglementet. Det är naturligt att i den mån de nuvarande löne- eller arvodesbeloppen anknutits till gällande löneklassbelopp, såsom fallet är exempelvis beträffande timplärarna vid de statliga läroanstalterna, bör en dylik anknytning framdeles i allmänhet ske till de nya löneklassbeloppen.

Löneplaner.

1936 års lönekommitté. Beträffande de i lönekommitténs reglementsförslag intagna löneplanerna yttrar kommittén:

För att möjliggöra bibehållande eller nyinrättande av extra ordinarie tjänster i högre lönegrad än den 20:e eller ombildning av extrastatstjänster till motsvarande extra ordinarie befattningar bör enligt lönekommitténs mening löneplanen för extra ordinarie tjänstemän liksom för närvarande upptaga 30 lönegrader. Att utbygga den extra ordinarie löneplanen med nya lönegrader, motsvarande lönegraderna 31—34 i löneplan A för ordinarie tjänsteman, har kommittén däremot icke ansett vara påkallat. I enlighet med kommitténs i betänkandet angående civilt avlöningsreglemente föror-

dade förslag har löneplanen i övrigt konstruerats så, att begynnelselönen inom alla lönegrader höjts en löneklass, varigenom antalet löneklasser inom varje lönegrad minskats med en.

Beträffande konstruktionen av löneplanen för extra tjänstemän håller kommittén före, att denna löneplan lämpligen kan begränsas till 20 lönegrader. Av kommitténs statistik rörande tjänstemannabeståndet den 1 maj 1936 framgår, att vid nämnda tidpunkt extra tjänster icke funnos inrättade inom högre lönegrad än den 20:e. Enligt kommitténs mening bör vidare den nuvarande relationen mellan begynnelselöner för extra och ordinarie tjänstemän upprätthållas. Begynnelselönen för extra tjänstemän inom varje lönegrad skulle sålunda komma att ligga tre löneklasser under begynnelselönen för ordinarie tjänstemän inom motsvarande lönegrad. Å andra sidan föreslår kommittén, att antalet löneklasser inom varje lönegrad ökas från två till tre, varigenom slutlöneklassen inom varje lönegrad även framgent skulle komma att sammanfalla med begynnelselöneklassen inom motsvarande extra ordinarie lönegrad. Sistnämnda omläggning förutsattes av kommittén redan i betänkandet angående civilt avläggningsreglemente. Kommittén gjorde därvid (sid. 73—74) vissa uttalanden angående denna omläggning, vilka kommittén anser sig här böra återgiva. Ifrågavarande utbyggnad av löneplanen för extra tjänstemän hade synts kommittén motiverad av att extra tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen ej sällan finge kvarstå i extra anställning under så avsevärd tid, att en ytterligare löneklassuppflyttning i sådan anställning måste anses skäligen. Det kunde visserligen göras gällande, att den långa anställningstiden i extra befattning vid vissa verk vore ett missförhållande, för vilket borde sökas bot genom sådana åtgärder i anslags-hänseende, som kunde möjliggöra en rimligare anordning av befodringsgången. Emellertid anlätades extra personal på sina håll i betydande utsträckning för arbeten, vilka — ehuru långvariga och periodiskt återkommande — icke tillhörde verkets fortlöpande arbetsuppgifter (t. ex. särskilda specialutredningar inom vissa statistiska verk) och alltså icke kunde motivera anställande av personal i mera fast anställning. Även om, såsom kommittén funne önskvärt, strävandena inom förvaltningen i högre grad än hittills på sina håll varit fallet inriktades på att låta den icke-ordinarie rekryteringspersonalen efter en icke alltför lång utbildnings- och provotid vinna extra ordinarie anställning, kunde det för nyss avsedda fall vara motiverat att öppna möjlighet till en ytterligare avlöningsförhöjning i extra befattning. Härigenom vunnos ock utgångspunkt för sneddningsregelns tillämpning vid övergång från extra till ordinarie befattning i så måtto, att för löneklassuppflyttning i den ordinarie tjänsten skulle kunna tagas i beräkning tid, varunder tjänstemannen i den föregående befattningen tillhört närmast lägre löneklass.

Vad sålunda anförts vill kommittén här ytterligare understryka. Införandet av en tredje löneklass i de olika lönegraderna av löneplanen för extra tjänstemän har, såsom av de återgivna uttalandena framgår, skett i syfte att bereda en förbättrad löneställning för extra tjänstemän, vilka på grund av särskilda omständigheter icke kunna vinna extra ordinarie tjänst efter rimlig utbildnings- och provningstid, och får efter kommitténs förmenande icke tagas till intäkt för en förlängning av anställningstiden i extra befattning i fall, där dylika omständigheter icke föreligga. Det är kommittén angeläget att betona att, där stadigvarande behov av en extra tjänstemans arbetskraft föreligger för arbetsuppgifter av permanent beskaffenhet, överförande till extra ordinarie anställning bör ske inom väsentligt kortare tidrymd än den, som erfordras för vinnande av uppflyttning till högsta löneklass inom vederbörande lönegrad för extra tjänstemän.

Genom överförandet av tjänstemän å extra stat till en 30-gradig löneplan för extra ordinarie tjänstemän skulle löneförhållandena icke bliva ordnade för innehavare av vissa enstaka befattningar å extra stat, för vilka lön utgår enligt avd. A av allmänna civilförvaltningens nuvarande löneplan. Med fasthållande i princip av att även dessa tjänster böra ombildas till extra ordinarie, har kommittén ansett denna sak kunna ordnas så, att innehavare av ifrågavarande tjänster i fortsättningen få uppbära lön enligt motsvarande lönegrad av löneplan B i det nya civila avlöningsreglementet samt i övrigt åtnjuta de förmåner, som äro förenade med ordinarie tjänst tillhörande nämnda löneplan. Bestämmelser härom hava i reglementsförslaget intagits i ett särskilt kapitel.

Den nuvarande löneplanen för aspiranter vid kommunikationsverken upp-tager lönebelopp för 1—27 lönegraderna, dock med allenast en löneklass inom varje lönegrad, vilken löneklass motsvarar begynnelselönen inom motsvarande lönegrad av löneplanen för extra tjänstemän. Kommittén har ansett någon särskild löneplan för aspiranter icke behöva upptagas i reglementet, utan en hänvisning till löneplanen för extra tjänstemän har ansetts tillfyllest. Även för aspiranter skulle sålunda antalet lönegrader begränsas till 20.

I enlighet med vad som förutsatts i betänkandet angående civilt avlöningsreglemente hava lönerna inom de olika löneklasserna av de i reglements-förslaget intagna löneplanerna upptagits till samma belopp som i motsvarande löneklasser enligt löneplanen A i civila avlöningsreglementet. För löneklasserna a, b och c, vilka icke återfinnas i sistnämnda löneplan, hava emellertid lönebeloppen nykonstruerats.

Då det av praktiska skäl är önskvärt att giva de olika löneplanerna förkortade benämningar, som kunna användas vid hänvisningar och citat, har kommittén upptagit beteckningarna *löneplan Eo* för extra-ordinarieplanen och *löneplan Ex* för löneplanen för extra tjänstemän.

Avgivna yttranden. Beträffande den föreslagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän har *försäkringsrådet* anfört, att densamma bör utbyggas med fyra nya lönegrader, lönegraderna 31—34, och därvid erinrat om att ämbetsverket hos Kungl. Maj:t gjort framställning om försäkringsrådstitjans-ternas uppflyttning till högre lönegrad. Därest denna framställning bifölles, borde även de nuvarande försäkringsrådsbefattningarna å extra stat erhålla högre lönegradsplacering.

Vad angår löneplanen för extra tjänstemän anmäler *domänstyrelsen*, att under senare år anledning funnits för styrelsen att, bland annat i avvaktan på definitiva revirregleringar eller för anordnande av tillfälliga självständiga förvaltningar, inrätta extra tjänster inom högre lönegrad. Sådan möjlighet och befogenhet för verksstyrelse borde alltjämt bibehållas, varför löneplanen borde omfatta lönegrader till och med den 27:e. Behovet av en utbyggnad av löneplanen för extra tjänstemän har ock framhållits av *direktionen för Karolinska sjukhuset och Serafimerlasarettet* med hänsyn till de vid sjukhusen anställda underläkarna. Alternativt har ifrågasatts underläkars-tjänsternas ombildning till extra ordinarie befattningar. Beträffande förslaget att utöka antalet löneklasser inom varje lönegrad å den extra löneplanen från två till tre har *socialstyrelsen* tillkännagivit viss tveksamhet men likväl icke velat motsätta sig detsamma. Styrelsen har ansett sig böra

understryka den av lönekommittén uttalade uppfattningen, att införandet av en tredje löneklass icke bör få anföras såsom motiv för en utökning av anställningstiden i extra befattning. Å andra sidan finner *statistiska centralbyrån*, med hänsyn till att inom dess verksamhet anställningstiden för ett antal icke-ordinarie tjänstemän efter hand kommit att bli mycket lång, den föreslagna utökningen av antalet löneklasser vara väl motiverad. Samma uppfattning har kommit till uttryck i *lantbruksstyrelsens* utlåtande.

I övrigt hava de hörda ämbetsverken lämnat lönekommitténs förslag till löneplaner utan erinran.

*Departements-
chefen.*

De löneplaner för extra ordinarie tjänstemän, extra tjänstemän och aspiranter, som återfinnas i nu gällande avlöningskungörelser för icke-ordinarie personal, överensstämma så till vida med löneplanerna i avlöningsreglementena för ordinarie tjänstemän, att lönebeloppen inom varje löneklass å löneskalan sammanfalla med lönebeloppen i löneklass med motsvarande nummer å den ordinarie löneplanen. Vid upprättandet av de i förslaget till icke-ordinariereglementet intagna nya löneplanerna för extra ordinarie och extra tjänstemän har lönekommittén tillämpat den princip, som sålunda kommit till uttryck redan i nu gällande avlöningsförfattningar. Kommitténs förslag i avseende å löneplanernas konstruktion innebär följaktligen, att i likhet med vad som skett vid upprättandet av löneplan A i civila avlöningsreglementet även de icke-ordinarie tjänstemännens fasta löner uppräknats till en levnadskostnadsnivå motsvarande indextalet 156 på nuvarande indexskala och att följaktligen i lönebeloppen inräknats dyrtidstillägg efter ett procenttal av 10. I lönerna hava vidare inräknats samma löneförbättring, som beslutats för ordinarie tjänstemän och som genomsnittligt uppgår till eller närmar sig ett belopp av 300 kronor i alla lönelägen vid ett indextal av 162/163. Då slutligen även lönerna i det föreliggande reglementsförslaget differentierats efter 9 ortsgrupper, ortsgrupperna A—I, skulle alltså jämväl i fortsättningen varje löneklass å de icke-ordinarie löneplanerna komma att i avseende å lönebeloppen sammanfalla med motsvarande löneklass å förut omförmälda löneplan i civila avlöningsreglementet.

Beträffande särskilt konstruktionen av den föreslagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän är vidare att märka, att i denna löneplan, vilken liksom hittills upptager 30 lönegrader, den nuvarande lägsta löneklassen inom varje lönegrad indragits. Samtidigt skulle det provisoriska löne-tillägg bortfalla, som beviljats extra ordinarie tjänstemän i samband med 1936 års familjepensionslagstiftning.

Vad löneplanen för extra tjänstemän angår är särskilt att uppmärksamma, att — i jämförelse med vad som i motsvarande hänseende för närvarande gäller — denna löneplan i kommittéförslaget utökats med en löneklass inom varje lönegrad, medan å andra sidan lönegradernas antal i löneplanen begränsats till 20. Löneplanen för extra tjänstemän skulle komma i tillämpning även vid bestämmande av lön till aspiranter vid kommunikationsverken, i det att sistnämnda befattningshavare avses skola uppbära lön enligt

lägsta löneklassen inom vederbörande lönegrad. I sak innebär detta icke någon ändring i aspiranternas nuvarande löneställning i relation till ordinarie tjänstemän.

Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen för de avgivna yttrandena hava kommitténs löneplansförslag av flertalet ämbetsverk lämnats utan erinran. Även jag anser mig böra förorda kommitténs förslag till fastställelse, dock med viss komplettering såvitt angår löneplanen för extra tjänstemän. I anslutning till vad som påyrkats av direktionen för Karolinska sjukhuset och Serafimerlasarettet samt av domänstyrelsen vill jag förorda, att antalet lönegrader i denna löneplan något utökas för att möjliggöra inordnande under reglementet av extra tjänstemän i högre löneställning än som motsvarar 20 lönegraden. Jag har emellertid funnit mig böra stanna vid att föreslå upptagande i löneplanen av tre nya lönegrader, lönegraderna 21—23, utformade enligt samma principer som legat till grund för löneplanens konstruktion i övrigt. Däremot finner jag mig icke böra understödja försäkringsrådets yrkande om utbyggnad av löneplanen för extra ordinarie tjänstemän till att omfatta 34 lönegrader. Skulle i enstaka fall en extra ordinarie tjänsteman anses böra beredas högre löneställning än som är möjligt inom vederbörande löneplans ram, torde Kungl. Maj:ts medgivande härtill få inhämtas i varje särskilt fall. Detsamma bör gälla i fråga om de extra tjänstemännen.

Jag anser mig även böra tillstyrka, att det fåtal befattningar å extra stat, å vilka lön för närvarande utgår enligt lönegrad å avd. A av löneplanen i gällande avlöningsreglemente för allmänna civilförvaltningen, efter icke-ordinariereglementets ikraftträdande såsom extra ordinarie tjänster hänföras till motsvarande lönegrad av löneplan B i civila avlöningsreglementet och att innehavarna av sådana tjänster även i avseende å övriga förmåner bliva likställda med de ordinarie tjänstemän, som avlönas enligt nämnda löneplan. Därest framdeles inrättas extra ordinarie befattningar, som motsvara ordinarie tjänster med lön enligt löneplan B, böra givetvis löneförmånerna bestämmas på enahanda sätt.

Såsom framhållits i statsverkspropositionen till årets riksdag (Utgifter å driftbudgeten. För flera huvudtitlar gemensamma frågor, punkten 1), hava lönerna för extra ordinarie och extra tjänstemän vid äskandet av de i rikstatsförslaget för nästkommande budgetår uppförda avlöningsanslagen beräknats enligt de av lönekommittén föreslagna löneplanerna. I ett flertal fall har riksdagen redan fattat beslut om anvisande av sådana anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Om än ett ståndpunktstagande i ärendet sålunda i viss begränsad utsträckning föregripits, torde Kungl. Maj:t nu böra hos riksdagen hemställa om godkännande från riksdagens sida av de av mig nyss förordade löneplansförslagen.

Ändring i anställnings- och avlöningsvillkoren för vissa grupper icke-ordinarie tjänstemän.

Lönekommittén har härefter till behandling upptagit frågan, i vad mån införandet av ett enhetligt avlöningsreglemente och i samband därmed avförandet ur avlöningsbestämmelserna av kategorien tjänstemän å extra stat böra öva inverkan på anställnings- och löneförhållandena för sådana grupper av tjänstemän, vilka, ehuru icke inordnade under nuvarande avlöningskungörelser, dock äro närmast jämförliga med där avsedda befattningshavare.

Extra revisionssekreterare. Avlöningsförmånerna för extra revisionssekreterare vid nedre justitierevisionen äro för närvarande bestämda genom Kungl. Maj:ts brev den 13 maj 1938. I enlighet härmed gäller, att därest såsom ibland är fallet till extra revisionssekreterare förordnas hovrättsråd, avlöningen utgår med samma belopp, som skulle hava tillkommit vederbörande, därest han varit ordinarie innehavare av revisionssekreterarbefattning. Extra revisionssekreterare, som icke är hovrättsråd, åtnjuta avlöning enligt lönegrad B 30 av den i allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente intagna löneplanen, och gälla för sådan befattningshavare i övrigt i tillämpliga delar de stadganden, som i avlöningsreglementet jämte därtill hörande tillämpnings- och tilläggsföreskrifter meddelats för ordinarie befattningshavare inom nyssnämnda lönegrad.

1936 års lönekommitté uttalar, att även de extra revisionssekreterarna syntes — i likhet med extrastatstjänstemännen, med vilka de vore närmast att likställa — böra hänföras till gruppen extra ordinarie tjänstemän. Då emellertid de extra revisionssekreterarna hittills ansetts böra i lönehänseende helt jämställas med ordinarie tjänstemän inom 30 lönegraden, borde dessa tjänstemän även efter förändringen till extra ordinarie genom särföreskrifter i reglementet tillförsäkras ordinarie tjänstemäns löneställning och övriga förmåner.

Avgivet yttrande. Nedre justitierevisionen förklarar sig icke hava något att erinra mot lönekommitténs förslag i förevarande del. Revisionen har emellertid funnit anledning ingå på frågan om personalförteckning och framhåller, att anordningen med en av Kungl. Maj:t fastställd personalförteckning icke borde genomföras beträffande de extra ordinarie befattningarna och att ej heller riksdagen borde genom fastställande av personalförteckning rörande högre extra ordinarie befattningar fatta formligt beslut rörande befattningshavare av sistnämnda kategori. Såsom stöd för sin uppfattning härutinnan anför ämbetsverket följande:

Å nedre justitierevisionens avlöningsstat finnes sedan många år upptagen en anslagspost för avlöningar till extra revisionssekreterare. Denna post,

som tidigare utgått med 18,000 kronor, höjdes sedermera i samband med upphörande av den tillfälliga förstärkningen av högsta domstolen till 42,000 kronor, vilket belopp motsvarar avlöning under ett helt budgetår av fyra revisionssekreterare i 30:e löneklassen. Syftet med denna anslagsökning var att sätta nedre revisionen i tillfälle att genom vidtagande av olika, för särskilda behov och tidpunkter lämpade åtgärder söka motverka uppkomsten av ny balans. För fullföljande av detta syftemål är det emellertid för nedre revisionen oundgängligen nödvändigt att kunna disponera anslaget sålunda, att extra revisionssekreterare alltid finnas till hands i erforderlig utsträckning för beredande till föredragning av vidlyftiga mål, som äro i tur till beredning eller eljest äro av brådskande natur. Behovet av extra föredragande växlar från månad till månad; och lika litet som det är anledning att hos Kungl. Maj:t hemställa om förordnande för viss tidsperiod av större antal extra föredragande än som med hänsyn till beskaffenheten och antalet av inkomna mål är behöfligt, lika starkt framträder nödvändigheten av att under någon tidsrymd, då särskilt stort behov av extra hjälp framträder, t. ex. på grund av inkommande många eller stora mål av brådskande natur, kunna äga tillgång till ett ökat antal extra revisionssekreterare. Ett behöfligt tillgodoseende av syftemålet med ifrågavarande anslag förutsätter full frihet att inom anslagets ram bestämma antalet extra föredragande under viss tidsperiod. En sådan anordning skulle emellertid icke låta förena sig med en för varje budgetår på förhand fastställd personalförteckning.

De speciella arbetsförhållanden, som råda inom nedre justitierevisionen, *Departements-* *chefen.* hava påkallat, att ett särskilt anslag ställts till ämbetsverkets förfogande för att vid uppkommande behov möjliggöra förordnande av extra revisionssekreterare för beredning och föredragning av mål av vidlyftig beskaffenhet eller av brådskande natur. Dessa förordnanden växla ofta såväl i avseende å antal som ock beträffande de tjänstemän — i regel hovrättsassessorer, understundom hovrättsråd — som erhålla förordnandena. Ett förordnande såsom extra revisionssekreterare får därför anses i allmänhet vara av mera tillfällig art än de vikariatsförordnanden, som i stor utsträckning förekomma inom nedre justitierevisionen till följd av de ordinarie revisionssekreterarnas ledigheter för särskilda uppdrag. Det kan med hänsyn härtill ifrågasättas, huruvida man lämpligen för fyllande av behovet av extra föredragande bör inrätta tjänster av den mera fasta natur, som de extra ordinarie befattningarna äga. Efter samråd med chefen för justitiedepartementet har jag kommit till den uppfattningen, att de extra arbetskrafter, som erfordras för målens beredning och föredragning, lämpligen kunna förordnas att för viss tid eller tillsvidare fullgöra på revisionssekreterare ankommande göromål. Dessa tillförordnade revisionssekreterare böra, i likhet med de vikarierande revisionssekreterarna och de hittillsvarande extra revisionssekreterarna, tillförsäkras samma löneförmåner som de ordinarie revisionssekreterarna.

Adjungerade ledamöter m. fl. icke-ordinarie befattningshavare vid rikets hovrätter. Genom brev den 13 maj 1938 (nr 199) har Kungl. Maj:t meddelat avlöningsbestämmelser för adjungerade ledamöter, som äro assessorer,

andra adjungerade ledamöter, fiskaler, fiskalsaspiranter m. fl. icke-ordinarie tjänstemän vid rikets hovrätter.

Adjungerad ledamot, som är assessor, äger uppbära avlöning såsom tjänsteman å extra stat i lönegraden B 29 enligt löneplanen i allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente. Annan adjungerad ledamot åtnjuter lön enligt 26 löneklassen i nyssnämnda avlöningsreglemente; har dylik adjungerad ledamot, utan att vara innehavare av ordinarie domarämbete, förvaltad härads hövdingämbete i minst tre år eller förvaltad sådant ämbete och tjänstgjort såsom adjungerad ledamot i hovrätt likaledes minst tre år, må han från och med nästkommande kalenderkvartal placeras i 28 löneklassen. Finner hovrätt eljest anledning föreligga till placering i högre löneklass än den 26, har hovrätten att därom göra framställning hos Kungl. Maj:t. För adjungerad ledamot skola i övrigt i tillämpliga delar lända till efter rättelse de för motsvarande ordinarie tjänstemän i avlöningsreglementet med därtill hörande tillämpnings- och tilläggsföreskrifter meddelade stadganden. Assessor i hovrätt har genom Kungl. Maj:ts särskilda beslut medgivits pensionsrätt enligt civila tjänstepensionsreglementet och allmänna familjepensionsreglementet.

Extra fiskal uppbär lön enligt 15 löneklassen. Efter att under sammanlagt ett och ett halvt år hava tjänstgjort såsom extra fiskal må han från och med nästa kalenderkvartal uppflyttas i 21 löneklassen. I övrigt gälla för extra fiskal i tillämpliga delar de för motsvarande ordinarie tjänstemän i allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente med därtill hörande tillämpnings- och tilläggsföreskrifter meddelade stadganden. För uppflyttning i den högre löneklassen må med tjänstgöring såsom extra fiskal likställas efter första fiskalsförordnandet infallande tjänstgöring såsom advokatfiskal, sekreterare eller ledamot i hovrätt, såsom vikarie för härads hövding, såsom biträdande domare, såsom sekreterare i domsaga eller såsom ledamot i rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter. Tjänstgöring såsom sekreterare eller advokatfiskal i hovrätt må dock tillgodoräknas under sammanlagt högst sex månader. För uppflyttning fordras städse tjänstgöring under sex månader såsom ledamot eller extra fiskal eller fullgörande, efter hovrättens förordnande, under samma tid av göromål, som ankomma på fiskal.

Arvode till fiskalsaspirant utgår med 2,892 kronor för år; och skall beträffande sådan tjänsteman i övrigt i tillämpliga delar gälla vad i 3 kap. kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) stadgas beträffande i sagda kapitel avsedda befattningshavare.

1936 års lönekommitté. Lönekommittén har föreslagit en tämligen genomgripande förändring av anställnings- och löneförhållandena för hovrätternas icke-ordinarie personal. För assessorerna skulle inrättas erforderligt antal extra ordinarie befattningar med placering i 29 lönegraden enligt löneplanen för extra ordinarie tjänstemän i förslaget till civilt icke-ordinarie reglemente.

Beträffande övriga adjungerade ledamöter samt fiskaler har kommittén

angivit riktlinjer för en omläggning av anställnings- och löneförhållandena. I sådant hänseende har kommittén anfört följande.

Sedan aspiranten efter provföredragningarnas avslutande blivit godkänd för fortsatt tjänstgöring på domarbanan, borde han antagas till extra fiskal med placering såsom extra tjänsteman i 18 lönegraden enligt löneplanen för extra tjänstemän i icke-ordinariereglementet. Lönen skulle följaktligen komma att utgå enligt 15 löneklassen. Det kunde ifrågasättas, huruvida icke någon mindre ersättning i form av fiskalsaspirantarvode borde utgå jämväl under den allra första aspiranttiden. Frågan härom syntes emellertid med hänsyn till sitt samband med avlöningsförhållandena för notarier i domsagorna icke nu böra upptagas till avgörande, utan borde prövas vid den pågående utredningen angående domsagopersonalens löneförmåner.

Anställningen såsom extra fiskal borde fortgå till tidpunkten för tillträddande av förordnande såsom sekreterare i domsaga, då tjänstemannen borde antagas till extra ordinarie fiskal med placering i 21 lönegraden enligt löneplanen för extra ordinarie tjänstemän i icke-ordinariereglementet. Anställning och lön såsom extra ordinarie fiskal skulle bibehållas såväl under den följande tjänstgöringen i domsaga som även efter återkomsten till hovrätten för fortsatt fiskaltjänstgöring. Vid adjunktion i hovrätten skulle utfärdas vikariatsförordnande å assessorstjänst, i följd varav vikariatsersättning skulle utgå enligt icke-ordinariereglementets regler för vikariat å extra ordinarie tjänst inom 29 lönegraden. Extra ordinarie fiskal, som sedermera av Kungl. Maj:t förordnades till assessor, skulle uppflyttas till den för assessor föreslagna lönegraden för extra ordinarie tjänstemän, d. v. s. 29 lönegraden.

Avgivna yttranden. Beträffande de förslag, lönekommittén sålunda framlagt, hava vissa erinringar framställts av *Svea hovrätt*, *Göta hovrätt*, *hovrätten över Skåne och Blekinge*, *hovrätten för Övre Norrland* samt *1937 års domsagoutredning*.

Vad till en början angår den av kommittén föreslagna ändringen i anställningsförhållandena för assessor, må ur de avgivna yttrandena följande återgivas.

Svea hovrätt: Ehuru den nuvarande ordningen sådan den tett sig i tillämpningen ej varit ägnad att alstra någon nämnvärd känsla av osäkerhet vad assessorerna beträffade, funne hovrätten den föreslagna ändringen i och för sig önskvärd och väl överensstämmande med de principer, som låge till grund för assessorsinstitutionen. Det måste emellertid tillses, huruvida assessorsbeställningarnas förvandling till särskilda extra ordinarie tjänster kunde genomföras utan att institutionens värde i andra hänseenden försvagades.

Den fråga, som härvid trädde i förgrunden, gällde, huruvida den föreslagna ändringen måste medföra, att antalet assessorsbefattningar på förhand fixerades i personalförteckning. Beträffande hovrätternas assessorer kunde detta tillvägagångssätt icke utan synnerlig olägenhet vinna tillämpning, och de skäl, som i andra fall kunde åberopas för att underställa riksdagen en personalförteckning, syntes här icke göra sig gällande. Vad som ansåges påkalla riksdagens prövning och kontroll vore sådana frågor som inrättandet av tjänster för nya ändamål och dubbling av tjänster. I förevarande fall vore emellertid totala antalet hovrättsledamöter, ordinarie och icke-ordinarie, i annan form fixerat, och om antalet assessorer skulle redovisas i personalförteckningen, innebure detta ej annat än en förhandsberäk-

ning av det antal vikarier, varav ett stadigvarande behov kunde väntas föreligga under det kommande budgetåret. Huru stort detta behov i verkligheten bleve, berodde så gott som uteslutande av i vilken utsträckning hovrättens ordinarie ledamöter och assessorer toges i anspråk för uppgifter utanför hovrätten. En snart tjugofemårig erfarenhet utvisade, att antalet assessorsförordnanden utan svårighet kunde anpassas efter behovet genom prövning från fall till fall med iakttagande av att flera assessorer ej förordnades än att samtliga i hovrätten tjänstgörande ständigt toges i anspråk för den dömande verksamheten. Om liksom för närvarande denna begränsning iakttoges, trädde tydligen statens ekonomiska intressen ej för nära, och ur rättsvårdens synpunkt vore det angeläget, att inom denna gräns alla adjungerade ledamöter, som vunnit erforderlig kompetens, erhöles assessors ställning. Det borde sålunda ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av hovrätten till assessorer förordna de adjungerade ledamöter, som prövades därav vara förtjänta, utan annan begränsning av antalet än som följde av det nyss sagda.

Allenast under förutsättning att dessa erinringar vunne beaktande eller eljest sådana bestämmelser träffades, att utrymme vunnes för fortsatt tillämpning av gällande rekryteringsprinciper, kunde hovrätten tillstyrka förslaget att giva assessorerna ställning såsom extra ordinarie tjänstemän. Huru saken ordnades i anslagsväg vore ur hovrättens synpunkt av mindre betydelse, blott hinder ej skapades emot tillämpande av nyssnämnda ordning.

Göta hovrätt: Frågan om assessors ställning och avlöning hade tidigare flera gånger varit under utredning. Nu gällande bestämmelser hade tillkommit 1935. Någon anledning att nu göra annan ändring i då antagna regler än dem, som föranleddes av att begreppet tjänsteman å extra stat komme att avskaffas, syntes knappast föreligga, i synnerhet som assessorerna numera erhållit rätt till både egen pension och familjepension. Därest det emellertid skulle anses önskvärt, att det föreslagna reglementet skulle vinna tillämpning å assessorerna, ville hovrätten icke motsätta sig detta under förutsättning att därigenom assessors ställning icke försvagades samt att Kungl. Maj:ts rätt att på framställning av hovrätt enligt hittillsvarande regler förordna assessor icke beskures.

Hovrätten över Skåne och Blekinge: Av stor betydelse vid avgörande av frågan om lämpligheten och möjligheten av den föreslagna ändringens genomförande vore, huruvida denna ändring måste medföra, att antalet assessorsbefattningar på förhand bestämdes. Behovet av assessorer berodde av den omfattning, i vilken ordinarie ledamöter och assessorer toges i anspråk för uppgifter utanför hovrätten. Såsom kommittén anfört torde inrättandet av extra ordinarie tjänster i högre lönegrader bliva beroende av riksdagens samtycke i sammanhang med beviljandet av erforderliga anslag, och vore vad nu sagts tillämpligt på de föreslagna assessorstjänsterna. Det borde därför tillses, att härigenom hinder ej uppställdes för meddelande av assessorsförordnanden i den utsträckning, som av Kungl. Maj:t vid varje tidpunkt prövades nödig. Det hade visat sig, att antalet assessorsförordnanden i regel kunnat anpassas efter behovet genom prövning från fall till fall och med iakttagande av att flere assessorer ej förordnades än att ständig adjunktion kunde beredas de i hovrätten tjänstgörande assessorerna. Av stor vikt för bibehållande av gällande befordringsgång inom hovrätt och för domarebanans rekrytering vore också, att inom nyss angiven gräns alla adjungerade ledamöter, som uppnått föreskriven kompetens och ansåges därtill lämpliga, erhöles ställning som assessorer. Att på förhand med någon större säkerhet beräkna behovet av assessorer och med ledning därav fastställa det

erforderliga antalet sådana tjänstemän vore knappast möjligt och ett sådant förhandsbestämmande kunde till äventyrs medföra, att vid en oväntad stark återgång till hovrätten av ordinarie ledamöter eller assessorer, som haft sin verksamhet förlagd utanför denna, i hovrätten tjänstgörande assessorer icke kunde beredas ständigt adjunktion, liksom ock, därest antalet satts för lågt, att hovrättens divisioner icke kunde erhålla föreskriven sammansättning. Ett missförhållande sådant som detta kunde inverka menligt på den jämna befordringsgången inom verket och på rekryteringen därstädes. Det vore därför av avgörande betydelse för genomförandet av förslaget att giva assessorerna ställning av extra ordinarie tjänstemän, att de bestämmelser, som komme att meddelas rörande fastställandet av assessorernas antal, ej komme att utgöra hinder för Kungl. Maj:t att vid behov på förslag av hovrätten meddela assessorsförordnande åt adjungerad ledamot, som uppnått föreskriven kompetens, och ej heller hindrande för tillämpningen av antagna regler för rekryteringen på domarbanan.

1937 års domsagoutredning: Domsagoutredningen kunde väsentligen avsluta sig till vad lönekommittén föreslagit i fråga om assessorernas löneställning.

Vid fastställande av hovrätternas anslag måste beräknas, huru många befattningshavare, som därav skulle avlönas såsom tjänstgörande i hovrätterna. Men därav syntes icke följa, att antalet icke-ordinarie tjänster, som finge tilläggas, skulle på förhand fixeras vare sig genom upprättande av personalförteckningar eller på annat sätt. De mot tanken på personalförteckningar anförda skälen syntes med särskild styrka gälla beträffande ifrågavarande tjänster i hovrätterna. Ett utmärkande drag för hovrättspersonalen — såväl den ordinarie som den icke-ordinarie — vore, att den i utomordentligt omfattande men vid olika tidpunkter ganska växlande utsträckning toges i anspråk för offentlig tjänst utom hovrätten. Till dylik tjänst från hovrätten kallad ordinarie eller icke-ordinarie befattningshavare måste i hovrätten ersättas med en icke-ordinarie tjänsteman, vilken borde beredas extra ordinarie anställning i ifrågavarande grad, då han fullgjort den därför stadgade tjänstgöringen och anledning saknades att antaga annat än att arbete i vederbörande grad för framtiden skulle kunna beredas honom. Huru många icke-ordinarie befattningshavare, som enligt dessa grunder komma att finnas, läte sig icke gärna beräknas för ett kommande år.

Vad härefter angår kommitténs förslag till omreglering av anställningsförhållandena för fiskaler m. fl. anföres i de avgivna yttrandena bland annat följande.

Svea hovrätt: Med hänsyn icke minst därtill, att den tid som förflöte mellan det första fiskalsförordnandet och förordnandet att vara assessor på senare år blivit avsevärt längre, funne hovrätten det önskligt, att fiskalerna finge en tryggare ställning. Att detta önskemål ej kunde förverkligas på ett alltför tidigt stadium av deras tjänstgöring vore av flera skäl uppenbart, och frågan bleve då var gränsen skulle dragas. Hovrätten förordade för sin del en regel, som mera anknöte till den nu gällande ordningen och sålunda gjorde extra ordinarieanställningen beroende av viss tids tjänstgöring av närmare angiven art. Den totala tjänstgöringstid om ett och ett halvt år, som nu förutsattes för uppflyttning i 21 löneklassen, kunde möjligen förkortas till ett år. Emot sådan förkortning syntes så mycket mindre någon erinran kunna göras, som frågan om extra fiskals anställande såsom extra ordinarie tjänsteman borde bliva föremål för prövning från fall till fall beträff-

fande såväl vederbörandes kvalifikationer som utsikterna att kunna bereda honom stadigvarande sysselsättning.

Beträffande frågan om de extra ordinarie fiskalsbefattningarnas uppförande å tjänsteförteckning eller prövning i annan ordning av antalet sådana tjänster gjorde sig till stor del liknande synpunkter gällande som anförts i avseende å assessorsbefattningarna.

Göta hovrätt: I fråga om de nuvarande extra fiskalerna innehölle förslaget bland annat de nyheterna, att aspirant, som efter provföredragningarnas avslutande godkänts, skulle uttryckligen antagas till extra fiskal samt att extra fiskal vid viss senare tidpunkt skulle kunna antagas till extra ordinarie fiskal och därigenom få en extra ordinarie befattningshavares ställning. Hovrätten finge tillstyrka förslaget i dessa delar och ville särskilt framhålla, att det vore av stor vikt, att de äldre fiskalerna erhöle den trygghet för familjen, som en extra ordinarie befattningshavares rätt till familjepension innebure, och att de genom antagandet till extra ordinarie fiskaler finge räkna tjänstår för rätt till egen pension.

Beträffande den tidpunkt, då extra fiskal borde antagas till extra ordinarie fiskal kunde hovrätten icke biträda kommitténs förslag. Den tid, inom vilken förordnande som sekreterare i domsaga kunde påräknas, växlade i hög grad och berodde på tillfälligheter. Att låta sagda tidpunkt bliva avgörande för erhållande av den tryggare ställning och den högre avlöning, som antagandet till extra ordinarie fiskal komme att innebära, syntes därför mindre lämpligt, i synnerhet som fiskalstjänstgöringen vore minst lika krävande som tjänstgöringen såsom domsagosekreterare. Det syntes lämpligare, att extra fiskal efter viss tids tjänstgöring, lämpligen den som nu föreskrevs för uppflyttning av extra fiskal i 21 löneklassen, finge antagas till extra ordinarie fiskal.

Domsagoutredningen: Domsagoutredningen funne för sin del önskvärt, att de vid provföredragningarna godkända domaraspiranterna, vilka nu tidtals nödgades tjänstgöra mot blott aspirantarvode eller någon gång rent av helt utan lön, tillförsäkrades en fast inkomst som extra fiskaler. Det vore visserligen sant, att dessa domaraspiranter icke alltid kunde helt tagas i anspråk för fiskalstjänstgöring, men de finge i sådana fall biträda hovrättsledamöter eller äldre fiskaler med uppsättande av förslag till domar och utslag med mera. De extra fiskalerna utgjorde så att säga den reservkår, som under tidsperioder, då mycken hovrättspersonal toges i anspråk för förordnanden och uppdrag utom hovrätten, ersatte denna personal, men som under andra tidsperioder icke kunde utnyttjas i lika hög grad. Tillgången på förordnanden och uppdrag utom hovrätten växlade ganska mycket. Exempelvis användes under riksdagstiden åtskillig hovrättspersonal i riksdagsutskotten, och under sommaren utnyttjades mycken hovrättspersonal för vikariat i underrätterna; det kunde då hända, att åtskilliga extra fiskaler, som på grund härav haft full fiskalstjänstgöring i hovrätten, under hösten icke kunde beredas sådan. Det borde i detta sammanhang framhållas, att ehuru extra fiskal syntes icke böra förordnas till innehavare av sekreterare-tjänst i domsaga — sådana förordnanden syntes böra förbehållas de föreslagna extra ordinarie fiskalerna och liksom för närvarande i regel meddelas för ett budgetår i sänder — borde extra fiskal likväl kunna erhålla mera tillfälligt förordnande ej blott såsom vikarie för domsagosekreterare utan även såsom vikarie för häradshövding eller biträdande domare eller biträde för upplägning av nya fastighetsböcker eller ock såsom vikarie för ledamot i rådhusrätt, advokatfiskal eller sekreterare i hovrätt m. m. Vid varje förordnande i häradsrätt, inbegripet förordnande att biträda med upp-

läggning av fastighetsböcker, syntes han böra i avlöningshänseende bibehålla sin ställning som extra fiskal.

I betraktande av den betydande förlängning av fiskalstiden och därav följande höjning av åldern för befordran till assessor, som just nu försigginge, den noggranna prövning i hovrätterna, som numera torde ske redan under den första aspirant- och fiskalstiden, samt den mera fasta och samtidigt krävande ställning, som under fiskalsstadiet erhöles på sekreterarplatserna i domsagorna, syntes det väl motiverat, att fiskalerna efter en tids tjänstgöring i hovrätterna vunne den större trygghet, som extra ordinarie anställning medförde, särskilt genom rätten till tjänste- och familjepension. Antagning som extra ordinarie fiskal borde emellertid ej ske förrän hovrätten haft tillfälle att pröva vederbörandes lämplighet för domarbanan så grundligt, att det endast i sällsynta undantagsfall behöfde inträffa, att en domaraspirant på senare stadium skildes från nämnda bana. Som villkor för befordran till extra ordinarie fiskal syntes sålunda böra fordras viss minimitids anställning som extra fiskal samt dessutom fullgörande av egentlig fiskalstjänst under viss del av denna tid. Vidare borde givetvis dylik befordran ske endast i den mån man kunde räkna med, att vederbörande för framtiden skulle kunna beredas permanent tjänstgöring som fiskal eller domsagosekreterare. Till domsagosekreterare syntes böra förordnas endast den som vore antagen till extra ordinarie fiskal. För antagning till sistnämnda befattning syntes däremot ej böra krävas, att vederbörande samtidigt förordnades till domsagosekreterare. Det kunde tydligen inträffa, att någon som stode i tur att bli extra ordinarie fiskal icke lämpligen kunde omedelbart erhålla sekreterarförordnanden utan behöfde användas i fiskalstjänst eller eljest för annan tjänstgöring än som domsagosekreterare.

I avseende å de av kommittén föreslagna avlöningsförmånerna för här ifrågavarande befattningshavare hava ämbetsverken framställt följande erinringar.

Beträffande till en början fiskalsaspiranterna uttalar *Svea hovrätt*, att det vore mycket olyckligt, om i överensstämmelse med vad kommittén anfört frågan om fortsatt anslag till aspirantarvoden ställdes på framtiden. Medel för detta ändamål borde fastmera, även om kommitténs förslag antoges, ställas till hovrätternas förfogande åtminstone i samma utsträckning som för närvarande. *Göta hovrätt* betonar angelägenheten av att aspirantarvoden finnas tillgängliga på så tidigt stadium av hovrättstjänstgöringen som möjligt. Ett indragande av dessa arvoden skulle utgöra ett allvarligt hot mot rekryteringen. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* anmäler sig likaledes vara i behov av medel för aspirantarvoden i samma utsträckning som hittills. Enligt *hovrättens för övre Norrland* mening, vore det nödvändigt, att aspiranternas avlöningsförhållanden ordnades samtidigt med fiskalers och adjungerade ledamöters motsvarande angelägenheter. *Domsagoutredningen* uttalar sin anslutning till den av lönekommittén tillkännagivna meningen. En viss ersättning syntes böra lämnas även på det första aspirantstadiet, men dess belopp och sättet för dess utbetalande syntes behöva närmare övervägas.

I fråga om den föreslagna löneställningen för extra fiskal har från de hörda ämbetsverken någon erinran icke blivit framställd. Däremot hava

Svea och Göta hovrätter, hovrätten över Skåne och Blekinge, allmänna civilförvaltningens lönenämnd samt domsagoutredningen funnit anledning till erinran mot extra ordinarie fiskals placering i 21 lönegraden. Sålunda anför Svea hovrätt, att med kommitténs förslag den extra ordinarie fiskalen skulle under de tre första åren få åtnöjas med 20 löneklassen eller löneklassen under den, i vilken fiskalerna för närvarande placerades, sedan de passerat det första prövningsstadiet. En sådan nedflyttning vore, särskilt om hänsyn toges till pensionsavdrag, enligt hovrättens mening synnerligen obillig. Det gällde här krävande och betydelsefulla arbetsuppgifter av permanent natur. Vissa andra grupper av extra ordinarie tjänstemän hade för vinnande av kompensation för pensionsavdragen uppflyttats en löneklass. Med hänsyn till den allt långsammare befordringsgången inom hovrätterna vore det mycket önskvärt, att en motsvarande förmån tillerkändes de extra ordinarie fiskalerna. I varje fall måste billigheten anses kräva, att de vid antagandet ej placeras i lägre löneklass än den som motsvarande befattningshavare nu tillhöra. Hovrätten ville sålunda hemställa, att dessa befattningshavare åtminstone placerades i 22 lönegraden för extra ordinarie befattningshavare. Då de ordinarie fiskalerna vore upptagna i 22 lönegraden för ordinarie tjänstemän, stode en placering i motsvarande lönegrad för extra ordinarie tjänstemän i överensstämmelse med den grundsats, som i allmänhet följdes beträffande extra ordinarie befattningshavares avlöning. Liknande synpunkter hava anförts av Göta hovrätt och hovrätten över Skåne och Blekinge. Domsagoutredningen framhåller, att även om antagningen till extra ordinarie fiskal skulle kunna äga rum något tidigare än den nuvarande uppflyttningen från 15 till 21 löneklassen, syntes detta icke motivera en så låg placering för extra ordinarie fiskaler som den föreslagna med begynnelselön i 20 löneklassen. Visserligen skulle uppflyttning till 21 löneklassen ske efter 3 år, men det borde uppmärksammas, att då de nuvarande avlöningsbestämmelserna år 1933 infördes kunde domaraspiranterna i regel inom en tidrymd av 3 år påräkna adjunktion med lön efter 26 löneklassen. Den förlängning av fiskalstiden, som nu börjat göra sig gällande, syntes vara ett starkt skäl för en placering av de extra ordinarie fiskalerna i åtminstone 22 lönegraden. Det borde också erinras, att förmånen av pensionsrätt medförde avdrag av pensionsavgifter, varigenom den kontanta lönen även vid placering i nämnda lönegrad komme att utgå med minskat belopp i förhållande till vad nu gällde. Arbetets art och det därmed förenade ansvaret, ej minst under tjänstgöringen som sekreterare i domsaga och därmed regelmässigt förenat ordförandeskap i häradsrätt, syntes domsagoutredningen väl motivera, att de extra ordinarie fiskalerna icke placerades i lägre lönegrad än den 22.

I detta sammanhang må nämnas, att *Svea hovrätt* och *hovrätten över Skåne och Blekinge* påpekat, att samtliga ordinarie fiskalstjänster i rikets hovrätter för närvarande äro vakanta och att dessa befattningar utan olägenhet kunde indragas.

En lösning enligt kommitténs förslag av lönefrågan för adjungerade ledamöter, som icke äro assessorer, finner *Svea hovrätt* vara myc-

ket otillfredsställande, alldenstund den innebure en avsevärd inkomstminskning. Från löneteknisk synpunkt kunde anmärkas, att adjunktionen rätteligen borde anses såsom vikariat å hovrättsrådstjänst, d. v. s. å ordinarie tjänst i 30 lönegraden och icke å extra ordinarie tjänst i 29 lönegraden. Likaledes anser *Göta hovrätt* det vara riktigare, att vikariatsersättningen beräknas å 30 lönegraden och ifrågasätter, om ej vikariatslön bör utgå vid längre förordnanden. Enligt *hovrättens för Skåne och Blekinge* uppfattning borde ersättningen vid nu ifrågavarande förordnanden utgå enligt bestämmelser motsvarande dem, som nu gälla.

Av den nu lämnade redogörelsen för ämbetsverkens yttranden framgår, att kommitténs förslag att genom inrättande av extra ordinarie befattningar för hovrätternas juridiskt utbildade icke-ordinarie befattningshavare bereda de äldre bland dem en tryggare ställning, i allmänhet mötts med gillande från hovrätternas sida och att följaktligen några principiella betänkligheter icke gjort sig gällande vid den verkställda granskningen av förslaget. *Departements-
chefen.*

De erinringar, som framkommit i de avgivna yttrandena, avse fastmera förslaget utformning och torde i väsentlig mån vara betingade av de vid hovrätterna rådande särskilda rekryteringsförhållandena. Den kritik, som riktats mot kommitténs förslag, visar hän på angelägenheten av att lönefrågorna och därmed förbundna organisatoriska spörsmål upptagas till bedömande i ett sammanhang. Jag vill erinra om att avlöningsförhållandena för den icke-ordinarie hovrättspersonalen äga nära samband med motsvarande förhållanden inom underrätterna på grund av den växelverkan i avseende å domarutbildningen, som råder mellan hovrätterna och domsagorna. Löneförhållandena för domsagornas rättsbildade personal äro för närvarande föremål för överbägganden genom domsagoutredningen. En prövning av kommitténs förslag i det vidare sammanhang, som här antytts, torde lämpligen böra anstå i avvaktan på resultaten av dessa överbägganden.

Enligt min mening bör alltså civila icke-ordinariereglementet tillsvidare icke vinna tillämpning å adjungerade ledamöter, fiskaler m. fl. vid hovrätterna, utan torde dessa befattningshavares avlöningsförhållanden liksom hittills böra regleras vid sidan om reglementet. Någon anledning att därvid frångå de huvudgrunder, som nu gälla, synes mig icke föreligga. För att emellertid underlätta en framtida övergång till civila icke-ordinariereglementet vill jag förorda, att avlöningsvillkoren för dem från och med nästa budgetår närmare anslutas till civila icke-ordinariereglementets bestämmelser. Det synes mig sålunda böra stadgas, att adjungerad ledamot, som är assessor, skall äga uppbära lön såsom extra ordinarie tjänsteman inom 29 lönegraden i civila icke-ordinariereglementet samt att för honom skola jämväl i övrigt gälla de för extra ordinarie tjänstemän i sagda reglemente meddelade bestämmelserna. Annan adjungerad ledamot torde böra berättigas att åtnjuta lön enligt 26 respektive 28 löneklassen och extra fiskal enligt 15 respektive 21 löneklassen i samma reglemente, varvid jämväl å ifrågavarande be-

fattningshavare civila icke-ordinariereglementets bestämmelser för extra ordinarie tjänstemän torde böra vinna motsvarande tillämpning. Även bestämmelserna om ersättning till fiskalsaspirant böra anknytas till icke-ordinariereglementet.

Vissa extra ordinarie befattningshavare vid statens sinnessjukhus. 1936 års lönekommitté erinrar, hurusom vissa grupper extra ordinarie tjänstemän tillhörande ekonomipersonalen vid statens sinnessjukhus — i huvudsak kvinnliga ekonomister — för närvarande åtnjuta lön enligt en av medicinalstyrelsen fastställd löneplan, som upptager lägre belopp än löneplanen för extra ordinarie tjänstemän i gällande kungörelse med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare inom allmänna civilförvaltningen. Kommittén anför i anslutning härtill:

Ehuru ifrågavarande tjänstemän tillhöra gruppen extra ordinarie befattningshavare, äro de likväl för närvarande icke pensionsberättigade enligt civila tjänstepensionsreglementet eller allmänna familjepensionsreglementet. Framställning om beviljande av pensionsrätt har gjorts hos Kungl. Maj:t, men ett avgörande av denna fråga har undanskjutits i avvaktan på prövning av spörsmålet om lämplig anställningsform för tjänstemännen i fråga. Kommittén anser visserligen, att extra ordinarie anställning och därmed pensionsrätt i allmänhet icke bör medgivas tjänstemän med lägre lön än enligt den för extra ordinarie tjänstemän gällande allmänna löneplanen. Övervägande skäl hava emellertid synts kommittén i detta fall tala för ett inordnande av befattningshavarna under icke-ordinariereglementet såsom extra ordinarie tjänstemän. Vid bifall härtill torde den för ifrågavarande ekonomister nu gällande löneplanen böra omarbetas i närmare anslutning till löneplanen för extra ordinarie tjänstemän i kommitténs förslag till icke-ordinariereglemente. Med hänsyn till löneplanens betydelse såsom grund för pensionsunderlagens beräkning synes det lämpligt, att Kungl. Maj:t fastställer löneplan och övriga erforderliga avlöningsbestämmelser.

*Departements-
chefen.*

Den personal vid statens sinnessjukhus, varom här är fråga, innehar för närvarande ställning såsom extra ordinarie tjänstemän men har hittills icke ansetts böra medgivas pensionsrätt. Då det här gäller befattningshavare, vilkas anställning är av stadigvarande natur, finner jag lönekommitténs förslag om deras inordnande under icke-ordinariereglementets bestämmelser för extra ordinarie tjänstemän skäligt. Den för dem nu gällande särskilda löneplanen torde emellertid böra omarbetas i anslutning till de principer, som ligga till grund för de i kommitténs förslag till icke-ordinariereglemente intagna löneplanerna. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa den nya löneplanen. Av ett inordnande av ifrågavarande befattningshavare under civila icke-ordinariereglementet följer, att de bliva berättigade till tjänste- och familjepension.

Semester och avdragsfria tjänstledighetsdagar.

1936 års lönekommitté. De av lönekommittén föreslagna bestämmelserna om semester för extra ordinarie tjänstemän avvika i vissa hänseenden från de nu gällande. Enligt nuvarande avlöningskungörelser äger extra ordinarie tjänsteman, där det kan ske utan hinder för göromålsens behöriga gång, från och med det år, under vilket han fyller 30 år, intill det år, under vilket han fyller 40 år, åtnjuta semester under samma antal dagar, som fastställts för ordinarie tjänsteman inom motsvarande lönegrad och med en ålder understigande 40 år. För extra ordinarie tjänsteman, som fyllt 40 år, liksom ock för extra ordinarie tjänsteman, som ej fyllt 30 år, stadgas däremot en semestertid, som med 5 dagar understiger den för ordinarie tjänsteman inom motsvarande lönegrad och åldersklass gällande.

I kommitténs reglements-förslag hava nu bestämmelserna om semester så omformulerats, att rätten för extra ordinarie tjänstemän i åldern 30—40 år att åtnjuta semester till samma antal dagar, som tillkomma ordinarie tjänstemän inom motsvarande åldersgrupp, skulle bliva beroende av att tjänstemannen uppfyllt villkoret om 6 års civil statsanställning.

Lönekommittén har vidare föreslagit, att extra ordinarie tjänstemän skola, i likhet med vad som i civila avlöningsreglementet medgivits för ordinarie tjänstemän, bliva berättigade till visst antal avdragsfria tjänstledighetsdagar vid ledighet på grund av behörigen styrkt sjukdom. Antalet dylika tjänstledighetsdagar har av kommittén begränsats till sju. Såsom förutsättning för åtnjutande av sådan förmån skulle gälla, att tjänstemannen under sammanlagt minst sex år innehaft ordinarie eller extra ordinarie befattning i statens tjänst.

Avgivna yttranden. Förslaget om ändrade semesterbestämmelser för de extra ordinarie tjänstemännen har föranlett gensagor i yttrandena från ett flertal myndigheter, såsom riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, riksräkenskapsverket, skolöverstyrelsen, lantbruksstyrelsen samt kommunikationsverkens och allmänna civilförvaltningens lönenämnder. Ämbetsverkens yrkanden gå i allmänhet ut på ett bibehållande i huvudsak av vad nu gäller; dock har riksräkenskapsverket ansett, att extra ordinarie tjänstemän böra vid uppnådda 30 års ålder bliva berättigade att för hela den återstående tjänstetiden åtnjuta samma antal semesterdagar årligen som ordinarie tjänstemän.

Från vissa ämbetsverks sida har vidare yrkats på en uppmjukning av de ifrågasatta villkoren för åtnjutande av avdragsfria tjänstledighetsdagar. Enligt länsstyrelsens i Malmöhus län och lantbruksstyrelsens mening bör anställningstiden nedsättas till tre år. Pensionsstyrelsen och statistiska centralbyrån anse, att förutsättningen för erhållande av förmånen i fråga bör, därest den anses böra kvarstå, ändras till sex års civil statsanställning eller samma villkor, som av kommittén föreslagits för erhållande av förlängd semester.

Socialstyrelsen, telegrafstyrelsen, riksräkenskapsverket, domänstyrelsen ävensom kommunikationsverkens och allmänna civilförvaltningens lönenämnder föreslå, att ifrågavarande förmån måtte få inträda vid uppnådd ålder av 30 år. Vissa ledamöter av lönenämnderna hava dock reserverat sig till förmån för kommitténs förslag. Kommerskollegium har påyrkat samma rätt för extra ordinarie tjänstemän i 21 och högre lönegrader till avdragsfri ledighet vid sjukdom som för ordinarie tjänstemän.

*Departements-
chefen.*

Jag hyser tvekan om lämpligheten av att, såsom i kommitténs förslag skett, knyta utsträckningen av semestertiden efter fyllda 30 år till förutsättningen av viss anställningstid. För min del har jag i stället ansett mig böra biträda riksräkenskapsverkets förslag, enligt vilket nuvarande anknytning av semesterrätten till levnadsåldern bibehålles men även extra ordinarie tjänstemän i högre åldersklasser — 40 år och mera — skulle i likhet med åldersklasserna 30—40 år bliva i semesterhänseende likställda med ordinarie tjänstemän inom samma åldersgrupper. Ett bifall till riksräkenskapsverkets förslag skulle innebära en genomgående förlängning av den årliga semestertiden för extra ordinarie tjänstemän i åldern 40 år och däröver med 5 dagar. Då bland extra ordinarie tjänstemän i de högre åldersgrupperna finnas en del befattningshavare, som på grund av organisatoriska eller andra skäl icke kunna erhålla ordinarie anställning och därigenom komma i åtnjutande av förlängd semester, synes en dylik förbättring av semesterrätten vara motiverad av billighetsskäl. Det må ock erinras, att genom extrastatstjänsternas slopande under avlöningsbestämmelserna för extra ordinarie tjänstemän skulle komma att inordnas åtskilliga tjänster, med vilka hittills varit för- enad ordinarie tjänstemans semesterförmån.

Jag har för bedömande av innebörden av den sålunda ifrågasatta utvidgningen av semesterrätten låtit från några av de största civila ämbetsverken införskaffa uppgifter rörande åldersfördelningen bland den nuvarande extra ordinarie personalen. Dessa uppgifter giva, såsom förmodat var, vid handen, att antalet extra ordinarie befattningshavare inom högre åldersklasser icke är särdeles stort i förhållande till hela antalet dylika tjänstemän vid vederbörande verk. Sålunda hade av hela sammanlagda antalet extra ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket och statens järnvägar — tillhoppa 4,930 befattningshavare — ej mera än 538 befattningshavare, eller omkring 11 procent, uppnått den ålder av 40 år eller därutöver, som för dem skul- le på angivet sätt medföra en utvidgning av semesterrätten.

Tillräcklig anledning att ändra de av lönekommittén förordade villkoren för åtnjutande av avdragsfria tjänstledighetsdagar synes mig icke föreligga.

Sjukvård och begravningshjälp.

Enligt bestämmelser i nu gällande avlöningsreglementen vid kommunikationsverken och domänverket erhåller ordinarie tjänsteman vid dessa verk på verkets bekostnad erforderlig läkarvård jämte läkemedel m. m. Närmare föreskrifter i ämnet hava meddelats i tilläggsbestämmelserna till vederbörande avlöningsreglementen. Vad sålunda stadgats äger jämlikt föreskrift i avlöningskungörelserna för icke-ordinarie tjänstemän vid ifrågavarande verk i huvudsak tillämpning jämväl å extra ordinarie tjänstemän vid kommunikationsverken och domänverket ävensom å aspiranter vid förstnämnda verk.

För ordinarie befattningshavare lydande under avlöningsreglementena för allmänna civilförvaltningen, lots- och fyrstaten samt statens undervisningsväsende liksom ock för extra ordinarie och extra befattningshavare vid ifrågavarande förvaltningsområden gäller, att fri läkarvård och läkemedel m. m. tillkommer vederbörande allenast vid skada till följd av olycksfall i tjänsten. För tjänstemän huvudsakligen i lägre lönegrader vid vissa särskilda förvaltningsgrenar, såsom fångvårdsstaten, statens sinnessjukhus m. fl., är dock medgiven en vidgad rätt i förevarande hänseende i närmare anslutning till vad som gäller vid kommunikationsverken och domänverket.

I det nya civila avlöningsreglementet (32—39 §§) hava för samtliga i reglementet avsedda ordinarie tjänstemän meddelats enhetliga föreskrifter i fråga om rätt till sjukvård på vederbörande myndighets bekostnad. Till följd av dessa bestämmelser kommer i och med reglementets ikraftträdande förmånen av kostnadsfri läkarvård m. m. att utsträckas till de i reglementet avsedda tjänstemän, vilka för närvarande icke äga åtnjuta denna förmån annat än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten. I avseende å det materiella innehållet i de nya sjukvårdsbestämmelserna må erinras, att det samma på åtskilliga punkter avviker från vad som nu i motsvarande hänseende gäller vid kommunikationsverken och domänverket.

Enligt samstämmiga föreskrifter i nu gällande avlöningsreglementen vid den civila statsförvaltningen gäller, att därest ordinarie tjänsteman avlider, skall till hans dödsbo såsom begravningshjälp utbetalas ett belopp motsvarande en tiondel av hans oavkortade årslön vid tiden för dödsfallet, dock högst 500 kronor.

I gällande avlöningskungörelser för icke-ordinarie personal vid de nyreglerade verken äro bestämmelser i motsvarande hänseende meddelade beträffande extra ordinarie och extra befattningshavare ävensom för aspiranter vid kommunikationsverken. I enlighet härmed gäller, att där befattningshavaren avlider, till hans dödsbo skall såsom begravningshjälp utbetalas ett belopp motsvarande den lön, som vid tjänstgöring i befattningen skulle hava tillkommit honom under den månad, varunder dödsfallet inträffat, dock högst 400 kronor.

I civila avlöningsreglementet hava jämväl föreskrifterna angående begravningshjälp erhållit ett i förhållande till nuvarande bestämmelser på området förändrat innehåll. Generellt stadgas (40 § 1 mom.), att till dödsbo efter avliden ordinarie tjänsteman skall såsom begravningshjälp utbetalas ett belopp av 400 kronor. Efterlämnar tjänstemannen anhöriga, som äro berättigade till familjepension enligt allmänna familjepensionsreglementet, skall emellertid begravningshjälpen, där tjänstemannens lön för månad jämte därå belöpande rörligt tillägg överstiger familjepensionen för månad, ökas med ett belopp motsvarande skillnaden.

1936 års lönekommitté. De ändrade bestämmelser i fråga om sjukvård på statens bekostnad samt begravningshjälp, som meddelats i civila avlöningsreglementet, hava föranlett 1936 års lönekommitté att vid utarbetande av förslag till civilt icke-ordinariereglemente ansluta motsvarande bestämmelser för extra ordinarie tjänstemän m. fl. till civila avlöningsreglementet.

Vad först angår den kostnadsfria sjukvården har kommittén föreslagit, att för i reglementsförslaget avsedda extra ordinarie tjänstemän samt extra tjänstemän och aspiranter skall gälla vad i civila avlöningsreglementet jämte därtill hörande tilläggsbestämmelser är i sådant hänseende stadgat beträffande ordinarie tjänstemän inom motsvarande lönegrader. Innebörden härav är bland annat, att rätt till sjukvård på vederbörande myndighets bekostnad nu skulle i den omfattning, som stadgas i civila avlöningsreglementet, tillkomma även sådana i civila icke-ordinariereglementet avsedda extra ordinarie och extra tjänstemän, vilka enligt vad förut omnämnts för närvarande icke äga åtnjuta sådan förmån annat än vid olycksfall i tjänsten.

Vidare skall enligt kommitténs förslag de i civila avlöningsreglementet meddelade bestämmelserna angående begravningshjälp äga motsvarande tillämpning å extra ordinarie tjänstemän. Frånsett att begravningshjälpen härigenom normalt fixerats till ett visst belopp, 400 kronor, skulle sålunda även till dödsbo efter extra ordinarie tjänsteman i vissa fall kunna utgå förhöjning å begravningshjälpen. För extra tjänsteman och aspirant skulle begravningshjälpen generellt utgå med nyssnämnda belopp.

*Departements-
chefen.*

De föreskrifter beträffande sjukvård på statens bekostnad samt begravningshjälp för extra ordinarie tjänstemän m. fl., som kommittén upptagit i sitt förslag till civilt icke-ordinariereglemente, hava icke givit anledning till anmärkning från de över kommittéförslaget hörda myndigheterna. Ej heller jag har någon erinran att däremot framställa.

Rörligt tillägg. Barntillägg.

Enligt lönekommitténs reglementsförslag skall rörligt tillägg utgå till extra ordinarie och extra tjänstemän samt aspiranter under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som genom utfärdandet av civila avlöningsreglementet fastställts för ordinarie personal. I statsverkspropositionen till årets riksdag hava i de olika ämbetsverkens avlöningsstater under särskilda poster beräknats medel för ifrågavarande ändamål beträffande såväl ordinarie som icke-ordinarie befattningshavare.

Vidare har lönekommittén i sitt betänkande hemställt, att barntillägg övergångsvis måtte få utgå till vissa i civila icke-ordinariereglementet avsedda befattningshavare enligt de grunder, som jämlikt riksdagens i skrivelse nr 388 år 1938 meddelade beslut skola tillämpas beträffande i civila avlöningsreglementet avsedda ordinarie tjänstemän. Jämväl för nu ifrågavarande ändamål hava i statsverkspropositionen under de olika huvudtitlarna anslag beräknats beträffande både ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän.

Med förordande av vad kommittén sålunda föreslagit får jag tillstyrka, *Departements-* att hemställan nu göres till riksdagen i angivna hänseenden. Vad angår barn- *chefen.* tillägg må framhållas, att de närmare reglerna för sådant tilläggs åtnjutande framdeles torde i annat sammanhang böra underställas riksdagen.

Hemställan.

I anslutning till vad i det föregående anförts och under hänsynstagande jämväl till ändringsyrkanden, som framställts från ämbetsverkens sida, har det av lönekommittén framlagda reglementsförslaget överarbetats inom finansdepartementet. Sådan överarbetning har med hänsyn bland annat till de beträffande ordinarie lärare ifrågasatta bestämmelserna, företagits jämväl i fråga om det av generaldirektören Stridsberg utarbetade förslaget rörande de icke-ordinarie lärarnas inordnande under civila icke-ordinariereglementet. Till det preliminära förslag till civilt icke-ordinariereglemente, som efter överarbetningen föreligger, är jag ännu icke beredd att fatta ståndpunkt. Förslaget, vilket innehåller de av mig förordade löneplanerna, torde emellertid böra i nu föreliggande utformning bringas till riksdagens kännedom och i detta syfte få såsom bilaga fogas vid dagens protokoll.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna av mig förordade löneplaner för extra ordinarie och extra tjänstemän inom den civila statsförvaltningen;

Kungl. Maj:ts proposition nr 218.

dels besluta, att rörligt tillägg skall utgå till extra ordinarie och extra tjänstemän samt aspiranter enligt av mig förordade grunder;

dels ock besluta, att barntillägg skola övergångsvis utgå till vissa här avsedda befattningshavare enligt av mig förordade grunder.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

R. Wærneman.

Bilaga.

Förslag

till

Kungl. Maj:ts avlöningsreglemente

för icke-ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen
(civila icke-ordinariereglementet).

1 avd. Allmänna bestämmelser.

1 §.

Detta reglemente äger tillämpning å

dels extra ordinarie tjänstemän vid verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, beträffande vilka civila avlöningsreglementet är gällande eller beträffande vilka Kungl. Maj:t särskilt föreskrivit, att civila icke-ordinariereglementet skall tillämpas;

dels extra tjänstemän vid nyssberörda verk med undantag av postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk (kommunikationsverken);

dels ock aspiranter vid kommunikationsverken.

Angående avlöning till andra icke-ordinarie tjänstemän vid de verk, som här ovan sägs, stadgas särskilt.

Reglementets
tillämpnings-
område m. m.

2 §.

För den, vilken erhåller anställning, som i detta reglemente avses, skall utfärdas antagningsbevis eller annan skriftlig antagningshandling. Avser anställningen avkortad tjänstgöringstid, skall detta angivas i antagningshandlingen.

Antagnings-
bevis.

3 §.

1 mom. Tjänsteman äger åtnjuta *avlöning* enligt de föreskrifter och under de villkor, som innehållas i detta reglemente jämte de närmare bestämmelser, som kunna bliva av Kungl. Maj:t utfärdade rörande reglementets tillämpning.

Avlöning utgöres *dels* av *lön* jämte i reglementet under 18—21 samt 35—38 §§ angivna *fasta lönetillägg* och *särskilda ersättningar*, *dels ock* av *rörligt tillägg*, varom förmäles i 22 och 39 §§.

2 mom. Är tjänsteman berättigad att av statsmedel uppbära tjänstepension eller årligt understöd, beror på vederbörande myndighets prövning, om

Avlöning.

och i vad mån av sådan anledning avdrag å lönen skall ske; dock att sådant avdrag ej må äga rum på grund af pension, som åtnjutes enligt gällande bestämmelser angående pensionering av försvarsväsendets reserver av befäl och civilmilitär personal.

3 mom. Avlöning utgår, där ej annorlunda stadgas i reglementet, från och med den dag tjänsten enligt antagningshandlingen tillträdes till och med den dag tjänstemannen frånträder densamma.

Angående vissa i reglementet avsedda tjänstemäns skyldighet att å avlöningen vidkännas pensionsavdrag stadgas i gällande bestämmelser om tjänste- och familjepension.

4 mom. Avlöning utbetalas månadsvis i efterskott, i den mån icke beträffande särskild ersättning utbetalning i annan ordning är särskilt stadgad eller eljest finnes lämpligen böra ske.

2 avd. Extra ordinarie tjänstemän.

1 kap. Extra ordinarie tjänstemän i allmänhet.

4 §.

Inrättande av extra ordinarie befattningar m. m. *1 mom.* De olika slag av extra ordinarie befattningar, som skola finnas vid varje särskilt verk, ävensom antalet av dylika befattningar bestämmas av vederbörande myndighet; dock att, där behov uppstår av extra ordinarie befattning inom högre lönegrad än den 20:e eller, såvitt angår kommunikationsverken och domänverket, inom högre lönegrad än den 27:e, fråga om sådan befattnings inrättande skall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

2 mom. Extra ordinarie anställning kan vinnas endast av den, som uppnått 20 års ålder.

3 mom. Entledigande av extra ordinarie tjänsteman av annan anledning än tjänstefel sker efter skriftlig uppsägning, vilken såvitt möjligt bör ske senast tre månader före anställningens upphörande.

4 mom. För extra ordinarie tjänsteman gäller i fråga om tjänstgöringstidens längd vad därom finnes stadgat för jämförlig ordinarie tjänsteman; dock att i extra ordinarie befattning undantagsvis må kunna anställas befattningshavare med en daglig tjänstgöringstid, motsvarande hälften av den för ordinarie tjänsteman bestämda.

5 mom. Extra ordinarie tjänsteman med full tjänstgöring i ett verk må icke samtidigt innehava extra ordinarie befattning vid annat verk. Ej heller må extra ordinarie tjänst innehavas av den, som är innehavare av ordinarie befattning, med mindre han frånträder utövändet av denna befattning.

5 §.

Till extra ordinarie tjänstemän utgår lön enligt följande löneplan:

Löneplan Eo.

Lönegrad		Löne- klass nr	O r t s g r u p p								
nr	omfattar löneklas- serna nr		A	B	C	D	E	F	G	H	I
			Å r s l ö n , k r o n o r								
1	a, 1—4	a	1,872	1,947	2,022	2,097	2,172	2,247	2,322	2,397	2,472
2	1—5	1	1,988	2,016	2,094	2,172	2,250	2,328	2,406	2,484	2,562
3	2—6	2	2,070	2,154	2,238	2,322	2,406	2,490	2,574	2,658	2,742
4	3—7	3	2,202	2,292	2,382	2,472	2,562	2,652	2,742	2,832	2,922
5	4—8	4	2,334	2,430	2,526	2,622	2,718	2,814	2,910	3,006	3,102
6	5—9	5	2,466	2,568	2,670	2,772	2,874	2,976	3,078	3,180	3,282
7	6—10	6	2,601	2,709	2,817	2,925	3,033	3,141	3,249	3,357	3,465
8	7—11	7	2,739	2,853	2,967	3,081	3,195	3,309	3,423	3,537	3,651
9	8—12	8	2,877	2,997	3,117	3,237	3,357	3,477	3,597	3,717	3,837
10	9—13	9	3,015	3,141	3,267	3,393	3,519	3,645	3,771	3,897	4,023
11	10—14	10	3,153	3,285	3,417	3,549	3,681	3,813	3,945	4,077	4,209
12	11—15	11	3,291	3,429	3,567	3,705	3,843	3,981	4,119	4,257	4,395
13	12—16	12	3,438	3,582	3,726	3,870	4,014	4,158	4,302	4,446	4,590
14	13—17	13	3,580	3,730	3,880	4,030	4,180	4,330	4,480	4,630	4,780
15	14—18	14	3,822	3,978	4,134	4,290	4,446	4,602	4,758	4,914	5,070
16	15—19	15	4,060	4,212	4,374	4,536	4,698	4,860	5,022	5,184	5,346
17	16—20	16	4,278	4,446	4,614	4,782	4,950	5,118	5,286	5,454	5,622
18	17—21	17	4,596	4,773	4,950	5,127	5,304	5,481	5,658	5,835	6,012
19	18—22	18	4,926	5,112	5,298	5,484	5,670	5,856	6,042	6,228	6,414
20	19—22	19	5,256	5,451	5,646	5,841	6,036	6,231	6,426	6,621	6,816
21	20—23	20	5,586	5,793	6,000	6,207	6,414	6,621	6,828	7,035	7,242
22	21—24	21	5,916	6,135	6,354	6,573	6,792	7,011	7,230	7,449	7,668
23	22—25	22	6,300	6,525	6,750	6,975	7,200	7,425	7,650	7,875	8,100
24	23—26	23	6,750	6,975	7,200	7,425	7,650	7,875	8,100	8,325	8,550
25	24—27	24	7,230	7,455	7,680	7,905	8,130	8,355	8,580	8,805	9,030
26	25—28	25	7,725	7,950	8,175	8,400	8,625	8,850	9,075	9,300	9,525
27	26—29	26	8,220	8,445	8,670	8,895	9,120	9,345	9,570	9,795	10,020
28	27—30	27	8,715	8,940	9,165	9,390	9,615	9,840	10,065	10,290	10,515
29	28—31	28	9,210	9,435	9,660	9,885	10,110	10,335	10,560	10,785	11,010
30	29—32	29	9,705	9,930	10,155	10,380	10,605	10,830	11,055	11,280	11,505
		30	10,200	10,425	10,650	10,875	11,100	11,325	11,550	11,775	12,000
		31	10,695	10,920	11,145	11,370	11,595	11,820	12,045	12,270	12,495
		32	11,190	11,415	11,640	11,865	12,090	12,315	12,540	12,765	12,990

6 §.

1 mom. Kungl. Maj:t bestämmer, till vilka *lönegrader* olika slag av extra ordinarie befattningar äro att hänföra, där ej Kungl. Maj:t bemyndigar vederbörande myndighet att härutinnan besluta.

Den *löneklass*, enligt vilken lönen skall utgå, fastställles i enlighet med föreskrifterna i 7 och 8 §§; inom löneklass bestämmes lönebeloppet efter den *ortsgrupp*, till vilken tjänstemannens stationeringsort blivit hänförd.

I fråga om fördelningen av stationeringsorter å de olika *ortsgrupperna* gäller vad Kungl. Maj:t å sådant hänseende fastställt för ordinarie personal.

Extra ordinarie tjänsteman utan fast stationeringsort åtnjuta lönen enligt den *ortsgrupp* tjänstgöringsorten tillhör.

2 mom. Extra ordinarie tjänsteman med halv tjänstgöringstid uppbär lönen med hälften av det för vederbörande löneklass fastställda beloppet.

Lönegrader
och löne-
klasser.

7 §.

Begynnelse-
lön och
löneklass-
uppflyttning.

1 mom. Vid tillträddandet av extra ordinarie befattning erhåller tjänsteman lön enligt den för vederbörande lönegrad fastställda lägsta löneklassen, där ej föreskrifterna i 8 § giva anledning till avvikelse härutinnan.

2 mom. Efter att hava tillhört en och samma löneklass under tre år uppflyttas tjänstemannen till närmast högre löneklass samt efter ytterligare tre år till den därpå följande högre löneklassen och så vidare, intill dess högsta löneklassen inom lönegraden uppnåtts, allt så framt ej annat följer av föreskrifterna i 3 mom. här nedan eller i 8 §.

3 mom. Uppflyttning till högre löneklass sker vid ingången av kalenderkvartalet näst efter det, under vilket den för sådan uppflyttning stadgade tiden i den lägre löneklassen tilländagått.

I övrigt gäller såsom villkor för extra ordinarie tjänstemans uppflyttning till högre löneklass:

a) att tjänstemannen under minst fyra femtedelar av den tid, som erfordras för vinnande av uppflyttning, bestritt sin egen eller på grund av förordnande annan statens tjänst, dock att härvid såsom tjänstetid skall räknas jämväl semester, ferier under vilka tjänstemannen uppburit oavkortad lön ävensom tjänstledighet, som avses i 12 § 1—3 mom. eller i 13 §;

b) att uppskov med uppflyttning icke prövats böra äga rum på grund av mindre väl vitsordad tjänstgöring under den tid tjänstemannen tillhört den lägre löneklassen; dock att härvid hänsyn till viss i tjänsten begången förseelse, för vilken tjänstemannen särskilt bestraffats, må tagas endast då förseelsen kan sägas karakterisera arten av tjänstgöringen i dess helhet; samt

c) att tjänstemannen icke uppnått den för honom gällande pensionsåldern.

8 §.

Löneklass-
placering vid
befordran
m. m.

1 mom. Extra ordinarie tjänsteman, som befordras till extra ordinarie tjänst inom högre lönegrad, skall placeras lägst i löneklassen närmast över den, som han i den lägre tjänsten senast tillhörde. Dessutom skall för bestämmande av tidpunkt för löneklassuppflyttning i den högre tjänsten tagas i beräkning den tid, dock högst tre år, varunder tjänstemannen i den lägre tjänsten tillhört eller beräknas hava tillhört löneklassen närmast under den, till vilken han på grund av nyssnämnda föreskrift eller stadgandet i 7 § 1 mom. skall hänföras.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning jämväl i fall, där ordinarie tjänsteman eller tjänsteman, som åtnjuter vikariatslön, förordnas att innehava extra ordinarie tjänst inom högre lönegrad, så ock där extra tjänsteman vinner befordran till extra ordinarie tjänst inom samma eller högre lönegrad.

2 mom. Där tjänsteman omedelbart före tillträddandet av extra ordinarie befattning innehade anställning i statens tjänst med avlöning enligt kollektivavtal, skall han i den extra ordinarie befattningen hänföras lägst till den löneklass, i vilken lönen närmast överstiger den avlöning han i den tidigare anställningen ägt uppbära.

Erforderliga bestämmelser rörande vad som skall förstås med avlöning i den tidigare anställningen meddelas av Kungl. Maj:t i särskild ordning.

3 mom. Om och i den mån Kungl. Maj:t med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter prövar sådant skäligt, må tjänsteman, som omedelbart före tillträddandet av extra ordinarie befattning innehade icke-ordinarie befattning i statens tjänst med arvode eller med avlöning enligt per-

sonligt kontrakt, i den extra ordinarie befattningen placeras i högre löneklass än som följer av stadgandet i 7 § 1 mom.

4 mom. Har den, som tillträder extra ordinarie befattning inom högst 6 lönegraden, dessförinnan under minst sex år i följd innehaft fast anställning såsom manskap vid försvarsväsendet och därvid undergått underbefälsutbildning, skall han i den extra ordinarie befattningen placeras en löneklass högre än den, till vilken han enligt stadgandet i 7 § 1 mom. eljest skolat hänföras; dock att den, vilkens militära anställning varat minst nio år, skall, där han tillträder extra ordinarie befattning inom högst 5 lönegraden, placeras två löneklasser högre än den, till vilken han enligt nyssnämnda stadgande eljest skolat hänföras.

Såsom förutsättning för löneklassplacering enligt bestämmelserna i nästföregående stycke skall gälla, att högst åtta månader förflutit från avgången från den militära anställningen till tillträddandet av den extra ordinarie befattningen eller annan omedelbart före denna befattning innehavd fortlöpande statlig anställning. Den militära anställningen skall anses hava innehafts i följd, även om avbrott av sammanlagt högst tre månader förekommit mellan olika anställningsperioder; dock må tid för dylikt avbrott icke inräknas i anställningstiden.

Där bestämmelserna i detta moment komma i tillämpning, må icke samtidigt tillämpas föreskrifterna i 1 mom. här ovan.

5 mom. Övergår extra ordinarie tjänsteman med halv tjänstgöringstid till extra ordinarie befattning med full tjänstgöring, ankommer på vederbörande myndighet att besluta, i vad mån tjänstemannen av sådan anledning må hänföras till högre löneklass än som skulle bliva för honom gällande vid tillämpning av stadgandet i 7 § 1 mom.

6 mom. Finner vederbörande myndighet eljest beträffande tjänsteman, som tillträder extra ordinarie befattning, med hänsyn till föregången långvarig statsanställning och därunder åtnjuten avlöning synnerliga skäl föreligga för placering i högre löneklass än den, till vilken han enligt stadgandet i 7 § 1 mom. skolat hänföras, har myndigheten att underställa frågan om löneklassplaceringen Kungl. Maj:ts prövning.

Vad sålunda stadgas gäller även för det fall, att tjänsteman före tillträddandet av extra ordinarie befattning under avsevärd tid antingen innehaft kommunal befattning eller ock i annan icke statlig anställning utfört arbete av allmännyttig beskaffenhet och på den grund anses skäligen böra placeras i högre löneklass än den, till vilken han enligt stadgandet i 7 § 1 mom. eljest skolat hänföras.

7 mom. Extra ordinarie tjänsteman må icke på grund av bestämmelserna i denna paragraf placeras högre än i högsta löneklassen inom den lönegrad, som gäller för den nya tjänsten.

Till ordinarie tjänsteman, som förordnas att innehava extra ordinarie befattning inom högre lönegrad, må ersättningen för månad icke utgå med lägre belopp än vad tjänstemannen skulle i lön å egen befattning för hel månad jämte vikariatsersättning för 30 dagar enligt bestämmelserna i 21 § 5 mom. civila avlöningsreglementet äga uppbära såsom vikarie å den extra ordinarie befattningen. Sådan tjänsteman må ej heller, där ej annat följer av stadgandet i 10 § 1 mom. andra stycket detta reglemente, i övrigt lida minskning i de förmåner, som enligt civila avlöningsreglementet jämte därtill hörande tillägsbestämmelser tillkomma honom i hans egenskap av ordinarie tjänsteman.

9 §.

Avlöning vid
förflyttning
m. m.

Extra ordinarie tjänsteman, som övergår till annan extra ordinarie befattning inom samma lönegrad eller som utan något sitt förvällande förflyttas till extra ordinarie tjänst inom lägre lönegrad, äger bibehålla den placering i löneklass han i den föregående tjänsten innehade; dock må lönen icke i något fall utgå enligt högre löneklass än den högsta för den nya tjänsten fastställda.

Vad sålunda stadgas angående löneklassplacering för den, som nedflyttas till lägre extra ordinarie tjänst, gäller ock för det fall, att ordinarie tjänsteman, som förordnats att innehava extra ordinarie befattning inom högre lönegrad, utan något sitt förvällande nödgas återgå till innehavande ordinarie befattning.

10 §.

Semester.

1 mom. Extra ordinarie tjänsteman äger årligen å tid, som prövas lämplig med hänsyn till göromålets behöriga gång, åtnjuta *semester* under nedan angivna antal dagar:

	Intill det år, under vilket tjänsteman- nen fyller 30 år	Från och med det år, under vilket tjänstemannen fyller 30 år, intill det år, under vilket han fyller 40 år	Från och med det år, under vil- ket tjänsteman- nen fyller 40 år
Tjänstemän, tillhörande			
1—10 lönegraderna	15	20	30
11—23 »	20	25	35
24—30 »	30	35	45

Extra ordinarie tjänsteman, som tillika är innehavare av ordinarie tjänst inom lägre lönegrad, må icke på grund av bestämmelserna i detta moment och i 15 § 1 mom. a) civila avlöningsreglementet komma i åtnjutande av semester och tjänstledighet för sjukdom med oavkortad lön under längre tid av ett och samma kalenderår, än att semestern jämte tjänstledigheten uppgår till sammanlagt högst 45 dagar intill det år, under vilket tjänstemannen fyller 40 år, samt högst 55 dagar för tid därefter.

I övrigt gälla i fråga om semesterförmånens åtnjutande i tillämpliga delar de särskilda villkor och bestämmelser, som meddelats i 11 § 2—4 mom. civila avlöningsreglementet.

2 mom. I den mån vid vissa verk ordinarie tjänstemän äga i stället för semester åtnjuta *ferier*, skall enahanda förmån tillkomma där anställda extra ordinarie tjänstemän med samma eller motsvarande arbetsuppgifter.

11 §.

Tjänst-
ledighets-
avdrag.

För tid, under vilken extra ordinarie tjänsteman åtnjuter *tjänstledighet* från sin befattning, skall med hans avlöning förhållas på sätt i 12—16 §§ stadgas, så framt icke Kungl. Maj:t finner skäl att för visst fall annorlunda bestämma.

Vid tjänstledighet förekommande avdrag å avlöningen, *tjänstledighetsavdrag*, äro av tre slag, A-, B- och C-avdrag.

A- och B-avdragen utgöra för dag räknat de belopp, som finnas angivna i följande tabell:

Löne- klass	A-avdrag för dag kronor	B-avdrag för dag kronor	Löne- klass	A-avdrag för dag kronor	B-avdrag för dag kronor	Löne- klass	A-avdrag för dag kronor	B-avdrag för dag kronor
a	0.70	1.40	11	1.80	3.60	22	3.60	7.20
1	0.80	1.60	12	1.90	3.80	23	3.90	7.80
2	0.90	1.80	13	2.00	4.00	24	4.20	8.40
3	1.00	2.00	14	2.10	4.20	25	4.50	9.00
4	1.10	2.20	15	2.20	4.40	26	5.00	10.00
5	1.20	2.40	16	2.40	4.80	27	5.50	11.00
6	1.30	2.60	17	2.60	5.20	28	6.00	12.00
7	1.40	2.80	18	2.80	5.60	29	6.50	13.00
8	1.50	3.00	19	3.00	6.00	30	7.00	14.00
9	1.60	3.20	20	3.20	6.40	31	7.50	15.00
10	1.70	3.40	21	3.40	6.80	32	8.00	16.00

För tjänsteman med halv tjänstgöringstid minskas avdragsbeloppet till hälften.

C-avdraget utgöres av samtliga på tjänstledighetstiden belöpande kontanta avlöningsförmåner. I vad mån extra ordinarie tjänsteman, som har att vidkännas C-avdrag, skall avstå jämväl övriga med tjänsten förenade avlöningsförmåner, beror på prövning i den ordning Kungl. Maj:t särskilt bestämmer.

12 §.

1 mom. Under tjänstledighet för *offentligt uppdrag* skall extra ordinarie tjänsteman

a) vidkännas A-avdrag, där ersättning för uppdraget ej utgår eller utgår allenast med visst belopp för sammanträdes- eller förrättningsdag och tjänstemannen icke medgivits rätt till gottgörelse för de avlöningsförmåner han under ledigheten avstått, så ock där fråga är om uppdrag såsom ledamot av riksdagen;

b) vidkännas C-avdrag, där fråga är om anställning hos riksdagen eller dess revisorer eller hos kyrkomötet eller om uppdrag att deltaga i eller biträda vid utredning, som beslutats av Kungl. Maj:t eller, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, av departementschef eller myndighet (kommitté- eller sakkunniguppdrag).

2 mom. Under tjänstledighet för *militär tjänstgöring* skall extra ordinarie tjänsteman

a) vidkännas B-avdrag för tid, under vilken han fullgör honom såsom beställningshavare i reserven, å reservstat eller å övergångsstat eller såsom officer i väg- och vattenbyggnadskåren åliggande tjänstgöring eller under vilken han genomgår utbildningskurs för äldre reservofficerare eller han såsom landstormen tillhörande värnpliktig är inkallad till landstormsbefälsövning eller landstormsrepetitionsövning;

b) vidkännas C-avdrag för tid, under vilken han fullgör annan värnplikts-tjänstgöring än i a) sägs.

Angående särskild ersättning till extra ordinarie tjänsteman för tid, under vilken han åtnjuter tjänstledighet för fullgörande av värnpliktstjänstgöring, som i b) avses, stadgas i 21 § 4 mom.

3 mom. Under tjänstledighet för deltagande såsom elev i *utbildningskurs* vid verket skall extra ordinarie tjänsteman äga åtnjuta oavkortad lön.

4 mom. Då extra ordinarie tjänsteman i andra fall än här ovan under 1—3 mom. omförmäls åtnjuter tjänstledighet av anledning, varom i denna paragraf är fråga, skall han vidkännas C-avdrag.

Tjänst-
ledighet för
offentligt
uppdrag.

13 §.

Tjänst-
ledighet till
följd av
olycksfall i
tjänsten m.m.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av *olycksfall i tjänsten*, varav föranletts sjukdom eller förlust av arbetsförmågan, skall extra ordinarie tjänsteman

a) åtnjuta oavkortad lön intill dess ett år förflutit från dagen för olycksfallet;

b) vidkännas A-avdrag för tid därutöver, så framt ej vederbörande myndighet på grund av särskilda förhållanden finner anledning medgiva, att avdrag icke skall äga rum.

Med olycksfall i tjänsten skall förstås vad som enligt allmän lag är att hänföra till olycksfall i arbete.

2 mom. Vad i 1 mom. stadgas äger motsvarande tillämpning jämväl där tjänsteman på grund av sin tjänst blivit utsatt för *våld* eller annan *misshandel* eller han i tjänsten ådragit sig *yrkessjukdom* eller svårare *smittsam sjukdom* och av sådan anledning åtnjuter tjänstledighet, så ock där han förbjudits att tjänstgöra till förekommande av *smittas spridning*.

Härvid förstås med yrkessjukdom sådan sjukdom, varom förmåles i gällande lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar, och med svårare smittsam sjukdom sådan sjukdom, som enligt bestämmelserna i gällande epidemilag skall föranleda anmälan till vederbörande myndighet, för såvitt den ej enligt förstnämnda lag är att hänföra till yrkessjukdom.

14 §.

Tjänst-
ledighet till
följd av
sjukdom m.m.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av behörigen styrkt *sjukdom* i andra fall än som avses i 13 § skall extra ordinarie tjänsteman

a) äga uppbära oavkortad lön under högst sju dagar av ett och samma kalenderår;

b) vidkännas A-avdrag för tid därutöver.

Erfordras på grund av sjukdom tjänstledighet under längre tid än sex månader av ett och samma kalenderår eller vid sjukdom, som fortgår över årsskifte, under längre tid än sex månader i en följd, bestämmer vederbörande myndighet, om tjänstemannen för tid därutöver skall vidkännas större avdrag å lönen än här ovan under b) sagts.

Såsom förutsättning för åtnjutande enligt a) här ovan av oavkortad lön under tjänstledighet för sjukdom skall gälla, att tjänstemannen under sammanlagt minst sex år innehåft ordinarie eller extra ordinarie befattning i statens tjänst.

Oavkortad lön under tjänstledighet för sjukdom enligt vad här stadgats må ej tillkomma den, som tillika är innehavare av ordinarie tjänst och i sådan egenskap jämlikt 15 § 1 mom. a) civila avlöningsreglementet äger rätt till dylik förmån.

Ej heller må oavkortad lön under tjänstledighet för sjukdom tillkomma extra ordinarie tjänsteman, som, enligt vad i detta reglemente eller eljest är stadgat, i stället för semester äger åtnjuta ferier under mer än 45 dagar årligen. Sådan tjänsteman må ej heller under ferietid komma i åtnjutande av oavkortad lön, därest han vid ferietidens början sedan minst ett år icke bestritt sin egen eller annan statens tjänst eller fullgjort uppdrag för statens räkning, utan skall han i dylikt fall vidkännas A-avdrag.

Vad i detta moment sägs gäller, i enlighet med vad därom är särskilt stadgat, även i fråga om avlöning till extra ordinarie tjänsteman, som erhåller tjänstledighet för tvångsvis anordnad läkarundersökning.

2 mom. Har extra ordinarie tjänsteman beviljats tjänstledighet för *svag hälsas vårdande* och är behovet av sådan ledighet behörigen styrkt, skall han

- a) vidkännas B-avdrag under högst 30 dagar av ett och samma kalenderår;
 b) vidkännas C-avdrag för tid därutöver.

3 mom. Vid tjänstledighet för *havandeskap* eller *barnsbörd* skall kvinnlig extra ordinarie tjänsteman

- a) vidkännas A-avdrag under en tid av högst 120 dagar, varav högst 90 dagar efter förlossningen;
 b) vidkännas C-avdrag för tid därutöver.

15 §.

Vid tjänstledighet för *enskild angelägenhet* skall extra ordinarie tjänsteman

Tjänstledighet för
enskild
angelägenhet.

a) vidkännas B-avdrag för tid, varunder han idkar studier eller bedriver arbete, som prövas vara av betydelse för verket eller för tjänstemannens kompetens för viss uppgift eller befattning inom verket, dock sammanlagt högst 120 dagar av den tid, varunder han innehar extra ordinarie anställning;

b) vidkännas B-avdrag för tid, varunder han fullgör uppdrag inom sådan personalsammanslutning, som avser att tillvarata befattningshavarnas intressen i tjänsten eller främja deras yrkesutbildning, dock högst 10 dagar av ett och samma kalenderår;

c) likaledes vidkännas B-avdrag, där ledigheten beviljats för annan enskild angelägenhet av vikt, dock högst 10 dagar av ett och samma kalenderår; samt

d) vidkännas C-avdrag i andra fall än här ovan under a)—c) sägs.

16 §.

1 mom. Där extra ordinarie tjänsteman av anledning, som enligt stadgandena i 12—15 §§ medför tjänstledighetsavdrag, medgives nedsättning av tjänstgöringstiden, skall avdraget å lönen beräknas i förhållande till den omfattning, vari tjänstgöringstiden nedsatts.

Nedsättning
av tjänstgöringstid.

2 mom. Har extra ordinarie tjänsteman för handläggning av visst ärende eller viss grupp av ärenden inom verket eller eljest för fullgörande av särskilt åliggande i tjänsten erhållit befrielse helt eller delvis från övriga honom åliggande tjänstegöromål, skall han för den tid sådan befrielse varar åtnjuta oavkortad lön.

17 §.

Bestämmelserna i 18 § civila avlöningsreglementet angående löneavdrag för ordinarie tjänsteman vid avstängning från tjänstgöring m. m. samt bestämmelserna i 19 § samma reglemente angående helgdagsledighet för sådan tjänsteman skola äga motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie tjänsteman.

Avstängning
från tjänstgöring. Helgdagsledi

18 §.

Kallortstillägg utgår till extra ordinarie tjänstemän under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som gälla för ordinarie tjänstemän. För extra ordinarie tjänsteman med halv tjänstgöringstid reduceras kallortstillägget till hälften av eljest utgående belopp.

Kallortstillägg.

19 §.

1 mom. Extra ordinarie tjänsteman, som erhållit förordnande att såsom vikarie uppehålla sådan ordinarie tjänst inom högre lönegrad, för vilken lön utgår enligt den i 5 § civila avlöningsreglementet meddelade löneplanen A, eller att bestrida vikariat å sådan extra ordinarie tjänst inom högre lönegrad, som i detta kap. avses, äger uppbära *vikariatsersättning* med belopp för dag räknat, motsvarande skillnaden mellan de i nedanstående tabell angivna be-

Vikariatsersättning och vikariatslön.

loppen för, å ena sidan, den lönegrad, till vilken den uppehållna befattningen är hänförd, och, å andra sidan, den lönegrad den vikarierandes egen tjänst tillhör, dock med minst 60 öre om dagen:

Lönegrad nr	Belopp kronor	Lönegrad nr	Belopp kronor	Lönegrad nr	Belopp kronor
1	0.60	13	2.35	24	6.25
2	0.70	14	2.55	25	6.85
3	0.80	15	2.80	26	7.45
4	0.90	16	3.05	27	8.05
5	1.05	17	3.35	28	8.70
6	1.20	18	3.65	29	9.35
7	1.35	19	4.00	30	10.00
8	1.50	20	4.35	31	10.65
9	1.65	21	4.70	32	11.30
10	1.80	22	5.05	33	11.95
11	1.95	23	5.65	34	12.60
12	2.15				

2 mom. Vad i 1 mom. stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om extra ordinarie tjänsteman, vilken, utan att fråga är om vikariat, erhållit förordnande att bestrida göromål, vilka eljest ankomma på innehavare av sådan högre befattning, som i sagda moment avses.

3 mom. Kan förordnande å sådan högre ordinarie tjänst, som i 1 mom. avses, väntas bliva av längre varaktighet, må extra ordinarie tjänsteman efter Kungl. Maj:ts beprövande kunna, i stället för lön å egen befattning samt vikariatsersättning enligt bestämmelserna i 1 mom., komma i åtnjutande av vikariatslön. Såsom förutsättning för åtnjutande av vikariatslön gäller tillika, att förordnandet, i förekommande fall efter kungörande till ansökning, meddelats i den ordning, som stadgats för den uppehållna befattningens besättande med ordinarie innehavare.

Vikariatslönen beräknas på sätt beträffande ordinarie tjänstemän är stadgat i 21 § 3 mom. civila avlöningsreglementet; och skola för extra ordinarie tjänsteman, som uppbär vikariatslön, i övrigt i tillämpliga delar gälla de stadganden, som i nyssnämnda avlöningsreglemente jämte därtill hörande tilläggsbestämmelser meddelats beträffande ordinarie tjänsteman inom den lönegrad vikariatet avser.

4 mom. Förordnas extra ordinarie tjänsteman att såsom vikarie uppehålla ordinarie eller extra ordinarie befattning inom högre lönegrad i andra fall än som i 1—3 mom. avses, skall, där ej stadgande härutinnan meddelas i 4 avd., ersättningen bestämmas av Kungl. Maj:t.

5 mom. Extra ordinarie tjänsteman med halv tjänstgöringstid, som förordnas att såsom vikarie bestrida befattning med full tjänstgöring, äger, där ej fråga är om vikariatslön, i stället för lön i egen befattning åtnjuta oavkortad lön i den löneklass han tillhör samt därutöver, i förekommande fall, vikariatsersättning enligt bestämmelserna i 1 mom. Under vikariat å befattning, där full tjänstgöring icke är honom ålagd, skall lön ävensom vikariatsersättning, där sådan förekommer, utgå med det reducerade belopp, som betingas av den kortare tjänstgöringstiden.

20 §.

Resersättning, tjänstgöringstraktamente, flyttningserättning
m. m.

1 mom. I fråga om ersättning vid resa för förrättning i statens ärenden, felräkningspenningar samt ersättning efter ackord eller beting gäller för extra ordinarie tjänstemän vad i civila avlöningsreglementet jämte därtill hörande tilläggsbestämmelser finnes i sådant hänsende föreskrivet beträffande ordinarie tjänstemän inom motsvarande lönegrader.

2 mom. Därest icke vederbörande myndighet annorlunda beslutar, skall vad i 1 mom. föreskrives äga tillämpning jämväl i fråga om *tjänstgörings-traktamente* och *övertidersättning*. Extra ordinarie tjänsteman utan fast stationeringsort må av vederbörande myndighet tilldelas tjänstgöringstraktamente under högst 90 dagar efter förändring av tjänstgöringsort.

3 mom. Extra ordinarie tjänsteman, som utan egen ansökning eller där-om uttryckt önskan förflyttats från en stationeringsort till en annan eller som vid övergång från annan anställning i statens tjänst till extra ordinarie befattning eller till följd av förordnande att innehava eller uppehålla högre befattning nödgats flytta till annan ort eller som eljest fått sig ålagt att byta bostad, äger i anledning härav uppbära *ersättning för flyttningkostnad* enligt de grunder, som gälla för ordinarie tjänsteman inom motsvarande lönegrad.

21 §.

1 mom. I fall, som omförmälas i 4 avd. av reglementet, må vid vissa extra ordinarie befattningar ävensom för särskild tjänstgöring vid vederbörande verk utgå ersättningar och förmåner i enlighet med vad i nämnda avdelning stadgas.

Ersättning för
särskild
tjänstgöring
m. m.

2 mom. *Gratifikation* eller *belöning* må kunna tilldelas extra ordinarie tjänsteman, därest medel för sådant ändamål finnas anvisade.

3 mom. Utöver vad i detta reglemente förutsättes eller eljest enligt beslut av Kungl. Maj:t medgivits må extra ordinarie tjänsteman icke för tjänstgöring vid vederbörande verk åtnjuta ersättning eller förmån, så framt ej Kungl. Maj:t för uppdrag eller arbete, vilket kan anses falla utom tjänstemannens vanliga tjänstutövning, anvisat särskilda medel eller eljest finner skäl medgiva särskild gottgörelse.

4 mom. För tid, under vilken extra ordinarie tjänsteman åtnjuter tjänstledighet på grund av inkallelse till värnpliktstjänstgöring som icke är att hänföra till landstombsbefälsövning eller landstombsrepetitionsövning, äger han uppbära särskild *dagersättning* med 2 kronor 50 öre.

22 §.

Rörligt tillägg utgår till extra ordinarie tjänstemän under samma förut-sättningar och enligt samma grunder, som gälla för ordinarie tjänstemän.

Rörligt
tillägg.

23 §.

I fråga om *sjukvård* och *begravningshjälp*, *tjänstebostad*, *bränsle* och *belysning* samt *tjänstedräkt* gäller för extra ordinarie tjänstemän vad i civila avlöningsreglementet jämte därtill hörande tilläggsbestämmelser finnes i sådant hänseende föreskrivet beträffande ordinarie tjänstemän inom motsvarande lönegrader.

Sjukvård
m. m.

2 kap. Extra ordinarie tjänstemän med lön enligt löneplan B i civila avlöningsreglementet.

24 §.

Innehavare av sådan enligt riksdagens beslut inrättad extra ordinarie befattning, vilken motsvarar ordinarie tjänst inom viss lönegrad av den i 5 § civila avlöningsreglementet meddelade löneplanen B, äger åtnjuta lön såsom om han innehade ordinarie tjänst inom lönegraden i fråga.

För här avsedd extra ordinarie tjänsteman skola i övrigt i tillämpliga delar gälla de stadganden, som i civila avlöningsreglementet jämte därtill hörande tilläggsföreskrifter meddelats för ordinarie tjänsteman inom den lönegrad, enligt vilken lönen utgår.

Lön och
övriga
förmåner.

3 avd. Extra tjänstemän och aspiranter.

1 kap. Extra tjänstemän.

25 §.

Minimiålder
för anställ-
ning.

Anställning såsom extra tjänsteman kan vinnas endast av den, som upp-
nått 18 års ålder.

26 §.

Till extra tjänstemän utgår lön enligt följande löneplan:

Löneplan Ex.

Lönegrad		Löne- klass nr	O r t s g r u p p								
nr	omfattar löneklas- serna nr		A	B	C	D	E	F	G	H	I
Å r s l ö n , k r o n o r											
1	c, b, a	c	1,740	1,809	1,878	1,947	2,016	2,085	2,154	2,223	2,292
2	b, a, 1	b	1,806	1,878	1,950	2,022	2,094	2,166	2,238	2,310	2,382
3	a, 1—2	a	1,872	1,947	2,022	2,097	2,172	2,247	2,322	2,397	2,472
4	1—3	1	1,938	2,016	2,094	2,172	2,250	2,328	2,406	2,484	2,562
5	2—4	2	2,070	2,154	2,238	2,322	2,406	2,490	2,574	2,658	2,742
6	3—5	3	2,202	2,292	2,382	2,472	2,562	2,652	2,742	2,832	2,922
7	4—6	4	2,334	2,430	2,526	2,622	2,718	2,814	2,910	3,006	3,102
8	5—7	5	2,466	2,568	2,670	2,772	2,874	2,976	3,078	3,180	3,282
9	6—8	6	2,601	2,709	2,817	2,925	3,033	3,141	3,249	3,357	3,465
10	7—9	7	2,739	2,853	2,967	3,081	3,195	3,309	3,423	3,537	3,651
11	8—10	8	2,877	2,997	3,117	3,237	3,357	3,477	3,597	3,717	3,837
12	9—11	9	3,015	3,141	3,267	3,393	3,519	3,645	3,771	3,897	4,023
13	10—12	10	3,153	3,285	3,417	3,549	3,681	3,813	3,945	4,077	4,209
14	11—13	11	3,291	3,429	3,567	3,705	3,843	3,981	4,119	4,257	4,395
15	12—14	12	3,438	3,582	3,726	3,870	4,014	4,158	4,302	4,446	4,590
16	13—15	13	3,630	3,780	3,930	4,080	4,230	4,380	4,530	4,680	4,830
17	14—16	14	3,822	3,978	4,134	4,290	4,446	4,602	4,758	4,914	5,070
18	15—17	15	4,050	4,212	4,374	4,536	4,698	4,860	5,022	5,184	5,346
19	16—18	16	4,278	4,446	4,614	4,782	4,950	5,118	5,286	5,454	5,622
20	17—19	17	4,596	4,773	4,950	5,127	5,304	5,481	5,658	5,835	6,012
21	18—20	18	4,926	5,112	5,298	5,484	5,670	5,856	6,042	6,228	6,414
22	19—21	19	5,256	5,451	5,646	5,841	6,036	6,231	6,426	6,621	6,816
23	20—22	20	5,586	5,793	6,000	6,207	6,414	6,621	6,828	7,035	7,242
		21	5,916	6,135	6,354	6,573	6,792	7,011	7,230	7,449	7,668
		22	6,300	6,525	6,750	6,975	7,200	7,425	7,650	7,875	8,100

27 §.

Lönegrad
och löne-
klasser.

1 mom. Extra tjänsteman hänföres högst till *lönegrad* med samma ord-
ningsnummer som den, vilken blivit fastställd för extra ordinarie tjänsteman
med närmast jämförliga arbetsuppgifter.

Den *löneklass*, enligt vilken lönen skall utgå, fastställs i enlighet med före-
skrifterna i 28 och 29 §§; inom löneklass bestäms lönebeloppet efter den
ortsgrupp, till vilken tjänstemannens stationeringsort blivit hänförd.

I fråga om fördelningen av stationeringsorter å de olika *ortsgrupperna* gäl-
ler vad Kungl. Maj:t i sådant hänseende fastställt för ordinarie tjänstemän.

Extra tjänsteman utan fast stationeringsort åtnjuter lön enligt den *orts-
grupp* tjänstgöringsorten tillhör.

2 mom. För extra tjänsteman, vars tjänstgöringstid understiger den, som gäller för jämförlig ordinarie tjänsteman, utgår lönen med ett i förhållande till den kortare tjänstgöringstiden reducerat belopp.

Lön utgår icke till extra tjänsteman för tid, under vilken arbete vid vederbörande verk ej kan beredas honom.

28 §.

1 mom. Vid tillträddandet av extra befattning erhåller tjänsteman lön enligt den för vederbörande lönegrad fastställda lägsta löneklassen, där ej föreskrifterna i 27 § 2 mom. och 29 § giva anledning till avvikelse härutinnan.

Begyn-
nelselön och
löneklass-
uppflyttning.

2 mom. Efter att hava tillhört en och samma löneklass under tre år uppflyttas tjänstemannen till närmast högre löneklass samt efter ytterligare tre år till högsta löneklassen inom lönegraden. För sådan löneklassuppflyttning skola i tillämpliga delar gälla de för extra ordinarie tjänstemän i 7 § 3 mom. givna föreskrifterna.

29 §.

1 mom. Extra tjänsteman, som befordras till extra tjänst inom högre lönegrad, skall placeras lägst i löneklassen närmast över den, som han i den lägre tjänsten senast tillhörde. Dessutom skall för bestämmande av tidpunkt för löneklassuppflyttning i den högre tjänsten tagas i beräkning den tid, dock högst tre år, varunder tjänstemannen i den lägre tjänsten tillhört eller beräknas hava tillhört löneklassen närmast under den, till vilken han på grund av nyssnämnda föreskrift eller stadgandet i 28 § 1 mom. skall hänföras.

Löneklass-
placering vid
befordran.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning å den, som från anställning såsom aspirant tillträder extra befattning inom högre lönegrad.

2 mom. Övergår extra tjänsteman med avkortad tjänstgöring till extra befattning med full tjänstgöring, ankommer på vederbörande myndighet att besluta, i vad mån tjänstemannen av sådan anledning må hänföras till högre löneklass än som skulle bliva för honom gällande vid tillämpning av stadgandet i 28 § 1 mom.

3 mom. Extra tjänsteman, som övergår till annan extra befattning inom samma lönegrad, äger bibehålla den placering i löneklass han i den föregående tjänsten innehade.

4 mom. Extra tjänsteman må icke på grund av bestämmelserna i denna paragraf placeras högre än i högsta löneklassen inom den lönegrad, som gäller för den nya tjänsten.

30 §.

1 mom. Extra tjänsteman äger, där ej annat följer av stadgandet i 2 mom., årligen å tid, som prövas lämplig med hänsyn till göromålets behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar. Rätt till semester inträder efter det tjänstemannen fullgjort tjänstgöring i civil statsanställning sammanlagt minst 180 dagar.

Semester.

Vad i 11 § 2 och 3 mom. civila avlöningsreglementet stadgas beträffande ordinarie tjänstemans semester skall i tillämpliga delar gälla även i fråga om semester för extra tjänsteman.

2 mom. Har tjänsteman av annan anledning än i 32 § omförmäles under sammanlagt mer än 90 dagar av nästföregående kalenderår icke tjänstgjort, ankommer det på vederbörande myndighet att med hänsyn till föreliggande omständigheter bestämma, om och i vad mån minskning i tjänstemannens semester för det löpande kalenderåret skall äga rum.

3 mom. I den mån vid vissa verk ordinarie tjänstemän äga i stället för semester åtnjuta *ferier*, skall enahanda förmån tillkomma extra tjänstemän med samma eller motsvarande arbetsuppgifter.

31 §.

Tjänstledighetsavdrag.

För tid, under vilken extra tjänsteman åtnjuter *tjänstledighet* från sin befattning, skall med hans avlöning förhållas på sätt i 32—34 §§ stadgas, så framt icke Kungl. Maj:t finner skäl för visst fall annorlunda bestämma.

I fråga om tjänstledighetsavdrag äga de för extra ordinarie tjänstemän i 11 § andra, tredje och femte styckena givna bestämmelserna motsvarande tillämpning. Härvid skola beträffande extra tjänsteman, som uppbär lön enligt lägre löneklass än löneklass a, A- och B-avdragen utgöra de belopp, som bestämts för sistnämnda löneklass.

För extra tjänsteman med avkortad tjänstgöringstid reduceras A- och B-avdragen i förhållande till den kortare tjänstgöringstiden.

32 §.

Tjänstledighet till följd av olycksfall i tjänsten m. m.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av *olycksfall i tjänsten*, varav föranletts sjukdom eller förlust av arbetsförmågan, skall extra tjänsteman

a) åtnjuta oavkortad lön, intill dess sex månader förflutit från dagen för olycksfallet;

b) vidkännas B-avdrag för tid därutöver, så framt ej vederbörande myndighet på grund av särskilda förhållanden finner anledning medgiva, att avdrag icke skall äga rum eller att A-avdrag skall tillämpas.

2 mom. Vad i 1 mom. stadgas äger motsvarande tillämpning, där extra tjänsteman åtnjuter tjänstledighet eller förbjudits att tjänstgöra av anledning, varom förmäles i 13 § 2 mom.

33 §.

Tjänstledighet till följd av sjukdom m. m.

1 mom. Vid tjänstledighet till följd av behörigen styrkt *sjukdom* i andra fall än i 32 § avses skall extra tjänsteman

a) vidkännas B-avdrag under en tid av högst sex månader av ett och samma kalenderår eller vid sjukdom, som fortgår över årsskifte, under högst sex månader i en följd;

b) vidkännas C-avdrag för tid därutöver.

2 mom. Vid tjänstledighet för *havandeskap* eller *barnsörd* skall kvinnlig extra tjänsteman

a) vidkännas B-avdrag under en tid av högst 120 dagar, varav högst 90 dagar efter förlossningen;

b) vidkännas C-avdrag för tid därutöver.

34 §.

Tjänstledighet av annan anledning.

Har extra tjänsteman erhållit tjänstledighet av annan anledning än i 32 och 33 §§ omförmäles, skall han under tiden vidkännas C-avdrag.

35 §.

Kallortstillägg.

Kallortstillägg utgår till extra tjänstemän under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som gälla för ordinarie tjänstemän. För tjänsteman med avkortad tjänstgöringstid reduceras kallortstillägget till hälften av eljest utgående belopp.

36 §.

1 mom. Extra tjänsteman, som erhållit förordnande att såsom vikarie uppehålla sådan ordinarie tjänst inom högre lönegrad, för vilken lön utgår enligt den i 5 § civila avlöningsreglementet meddelade löneplanen A, eller att bestrida vikariat å sådan extra ordinarie tjänst inom högre lönegrad, som i 2 avd. 1 kap. detta reglemente avses, äger uppbära den *vikariatsersättning*, som jämlikt bestämmelserna i 19 § 1 mom. skulle hava tillkommit honom, därest han varit extra ordinarie tjänsteman inom lönegrad, motsvarande den han tillhör.

Vikariatsersättning och vikariatslön.

2 mom. Kan förordnande å sådan högre ordinarie tjänst, som i 1 mom. avses, väntas bliva av längre varaktighet, må extra tjänsteman kunna komma i åtnjutande av *vikariatslön* under de förutsättningar och enligt de grunder, som för extra ordinarie tjänstemän föreskrivas i 19 § 3 mom.

37 §.

I fråga om *ersättning vid resa* för förrättning i statens ärenden, *felräkningspenningar*, *ersättning efter ackord eller beting*, *tjänstgöringstraktamente* samt *overtidersättning* gäller för extra tjänstemän vad i 20 § i sådant hänseende föreskrivits för extra ordinarie tjänstemän inom motsvarande lönegrader.

Vissa särskilda ersättningar.

38 §.

I fall, som omförmälas i 4 avd. av reglementet, må till vissa extra tjänstemän för särskild tjänstgöring vid vederbörande verk utgå ersättningar och förmåner i enlighet med vad i nämnda avdelning stadgas.

Ersättning för särskild tjänstgöring.

39 §.

Rörligt tillägg utgår till extra tjänstemän under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som gälla för ordinarie tjänstemän.

Rörligt tillägg.

40 §.

1 mom. I fråga om *sjukvård*, *tjänstebostad*, *bränsle* och *belysning* samt *tjänstedrätt* gäller för extra tjänstemän vad i civila avlöningsreglementet jämte därtill hörande tilläggsbestämmelser finnes i sådant hänseende föreskrivet beträffande ordinarie tjänstemän inom motsvarande lönegrader.

Sjukvård, begravningshjälp m. m.

2 mom. Avlider extra tjänsteman, skall till hans dödsbo såsom *begravningshjälp* utbetalas ett belopp av 400 kronor. I nämnda belopp skall den vid dödsfall till följd av olycksfall i arbete enligt lag och särskild författning utgående begravningshjälpen anses inbegripas.

2 kap. Aspiranter.

41 §.

Anställning som aspirant kan vinnas endast av den, som uppnått 18 års ålder.

Minimiålder för anställning.

42 §.

1 mom. För bestämmande av lön till aspirant gäller den för extra tjänstemän i 26 § meddelade löneplanen, dock att lönen beräknas allenast enligt lägsta löneklassen inom vederbörande lönegrad.

Lönegrader och löneklasser m. m.

Aspirant hänföres högst till lönegrad med samma ordningsnummer som den, vilken gäller för extra ordinarie tjänsteman med närmast jämförliga arbetsuppgifter.

Inom löneklass bestämmes lönebeloppet efter den ortsgrupp, till vilken tjänstemannens stationeringsort blivit hänförd. I fråga om fördelningen av stationeringsorter å de olika ortsgrupperna gäller vad Kungl. Maj:t i sådant hänseende fastställt för ordinarie tjänstemän.

Aspirant utan fast stationeringsort åtnjuter lön enligt den ortsgrupp tjänstgöringsorten tillhör.

2 mom. För aspirant, vars tjänstgöringstid understiger den, som gäller för jämförlig ordinarie tjänsteman, utgår lönen med ett i förhållande till den kortare tjänstgöringstiden reducerat belopp.

Lön utgår icke till aspirant för tid, under vilken arbete vid vederbörande verk ej kan beredas honom.

3 mom. Där så finnes lämpligt, må avlöning till aspirant utgå i form av daglön eller timlön, beräknad enligt grunder som med hänsyn tagen till den i 1 mom. stadgade årslönen ävensom, i förekommande fall, kallortstillägg fastställas av vederbörande myndighet.

43 §.

Övriga avlöningsbestämmelser. De för extra tjänstemän i 30—35 samt 37—40 §§ meddelade bestämmelserna skola äga motsvarande tillämpning å aspiranter.

Förordnas aspirant att såsom vikarie uppehålla sådan ordinarie tjänst inom högre lönegrad, för vilken lön utgår enligt den i 5 § civila avlöningsreglementet meddelade löneplanen A, eller att bestrida vikariat å sådan extra ordinarie tjänst inom högre lönegrad, som i 2 avd. 1 kap. avses, ankommer på vederbörande myndighet att bestämma, om vikariatsersättning må utgå. Där sådan ersättning medgives, beräknas densamma på sätt för extra tjänsteman stadgas i 36 §.

Vid tillämpning av bestämmelserna i 32—34 §§ å aspirant, som uppbär timlön, beräknas lönen för dag, varvid till grund för beräkningen lägges det antal timmar, som under tiden för aspirantens ledighet från tjänsten varit fastställt såsom daglig arbetstid för den tjänstegrupp han tillhör.

4 avd. Särskilda bestämmelser.

44 §.

Särskilda bestämmelser. Såsom tillägg till eller undantag från vad i 2 och 3 avd. stadgas skola för vissa i nämnda avdelningar avsedda tjänstemän, som här nedan i 45—53 §§ angivas, gälla de särskilda bestämmelser, som i sagda paragrafer meddelas.

45 §.

Andra huvudtiteln.

Nedre justitierevisionen.

Ersättning vid vikariat. Extra ordinarie eller extra tjänsteman, som förordnas att såsom vikarie uppehålla ordinarie revisionssekreterartjänst eller att eljest fullgöra på revisionssekreterare ankommande göromål, äger åtnjuta lön och övriga förmåner enligt för ordinarie revisionssekreterare gällande grunder.

46 §.

Tredje huvudtiteln.**Utrikesförvaltningen.**

1. Bestämmelserna i 50 § civila avlöningsreglementet skola i tillämpliga delar gälla för extra ordinarie tjänsteman med stationering utomlands, med undantag av pressattaché och attaché.

Särskilda förmåner för vissa tjänstemän med stationering utomlands.

2. För extra ordinarie och extra pressattaché och attaché med stationering utomlands skall vad i 50 § 1—5 samt 9 och 10 punkterna civila avlöningsreglementet stadgas äga motsvarande tillämpning, dock att attaché äger årligen åtnjuta semester under 30 dagar.

Särskilda förmåner för attaché och pressattaché med stationering utomlands.

Tjänsteman, som i nästföregående stycke sägs, äger åtnjuta ortstillägg enligt särskild stat eller jämlikt av Kungl. Maj:ts meddelade särskilda bestämmelser. Där särskilda skäl därtill föranleda, må tjänstemannen kunna enligt Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall komma i åtnjutande av förmån av fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning.

47 §.

Fjärde huvudtiteln.**Sjökarteverket.**

Vad i 50 a § civila avlöningsreglementet sägs äger motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie och extra tjänsteman.

Särskilda förmåner vid sjömättningsarbete.

48 §.

Femte huvudtiteln.**1 mom. Statens sinnessjukhus.**

1. Vad i 51 § 6 mom. 4, 6 och 7 punkterna civila avlöningsreglementet stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie och extra tjänsteman.

Ersättning för viss tjänstgöring m. m.

2. För sådana grupper bland extra ordinarie ekonomipersonal, beträffande vilka lönen anses böra bestämmas till lägre belopp än som anges i den i 5 § detta reglemente meddelade löneplanen, fastställer Kungl. Maj:ts särskild ordning lönegrader och löneklasser ävensom erforderliga avlöningsföreskrifter i övrigt.

Löneförmåner för vissekonomipersonal.

I fråga om semestertidens längd skall för nu avsedd personal gälla vad i 10 § 1 mom. föreskrives beträffande extra ordinarie tjänstemän, tillhörande 1—10 lönegraderna.

2 mom. Länsstyrelserna.

Vad i 51 § 8 mom. 2 punkten civila avlöningsreglementet sägs äger motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie och extra tjänsteman.

Vikariatsersättning m. m.

49 §.

Sjunde huvudtiteln.**1 mom. Kammarrätten.**

Vad i 53 § 1 mom. civila avlöningsreglementet stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie assessor samt extra ordinarie föredragande.

Semester.

2 mom. Generaltullstyrelsen och tullstaten.

Kallorts-
traktamente.
m. m. Vad i 53 § 2 mom. 2 och 3 punkterna civila avlöningsreglementet stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie och extra tjänsteman.

50 §.

Åttonde huvudtiteln.**1 mom. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan.**

Ersättning för
bostadsförmån
m. m. Vad i 54 § 1 mom. 3 punkten civila avlöningsreglementet stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie och extra tjänsteman.

2 mom. Karolinska sjukhuset.

Semester. 1. Såsom undantag från vad i 10 § 1 mom. och 30 § 1 mom. detta reglemente föreskrives skall gälla,

a) att extra ordinarie eller extra läkare vid radiumhemmet vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik eller å röntgenavdelning vid sjukhuset äger årligen åtnjuta semester under 42 dagar, dock med rätt för sjukhusdirektionen att med hänsyn till föregående radiologiskt arbete medgiva semester under ytterligare högst 18 dagar. Den årliga semestertiden för sådan läkare, som tjänstgjort vid Radiumhemmet eller därmed jämställd radioterapeutisk klinik under sammanlagt minst 5 år, skall utgöra 60 dagar och för sådan läkare, som därstädes tjänstgjort under sammanlagt minst 10 år, 90 dagar;

b) att annan extra ordinarie eller extra läkare än under a) sägs äger årligen åtnjuta semester under 30 dagar, där ej såvitt angår extra ordinarie läkare längre semestertid är stadgad i 10 § 1 mom.;

c) att extra ordinarie eller extra tjänsteman, som tillhör sjukvårdspersonalen å röntgenavdelning, samt extra ordinarie eller extra tjänsteman, som tillhör sjukvårdspersonalen vid radiumhemmet och i sitt arbete handskas med röntgen eller radium, äga årligen åtnjuta semester till det antal dagar, som i 54 § 4 mom. 1 punkten b) och c) civila avlöningsreglementet stadgats för motsvarande ordinarie tjänsteman; samt

d) att extra ordinarie assistentsköterska, vilkens tjänstgöring är förlagd till annan avdelning än under c) sägs, äger årligen åtnjuta semester under det antal dagar, som i 10 § 1 mom. detta reglemente föreskrives för extra ordinarie tjänstemän, tillhörande 11—23 lönegraderna.

Förmåner
in natura. 2. Vad i 54 § 4 mom. 2 punkten civila avlöningsreglementet stadgats skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie och extra tjänstemän.

3 mom. Serafimerlasarettet.

Semester. 1. Såsom undantag från vad i 10 § 1 mom. och 30 § 1 mom. detta reglemente föreskrives skall gälla

a) att extra ordinarie eller extra läkare å röntgenavdelning äger årligen åtnjuta semester under 42 dagar, dock med rätt för sjukhusdirektionen att med hänsyn till föregående radiologiskt arbete medgiva semester under ytterligare högst 18 dagar. Den årliga semestertiden för sådan läkare, som tjänstgjort å röntgenavdelning eller vid radiumhemmet eller å därmed jämställd radioterapeutisk klinik under sammanlagt minst 5 år, skall utgöra 60 dagar och för sådan läkare, som därstädes tjänstgjort under sammanlagt minst 10 år, 90 dagar;

b) att annan extra ordinarie eller extra läkare än under a) sägs äger årligen åtnjuta semester under 30 dagar, där ej såvitt angår extra ordinarie läkare längre semestertid är stadgad i 10 § 1 mom.;

c) att extra ordinarie eller extra tjänsteman, som tillhör sjukvårdspersonalen å röntgenavdelning, äger årligen åtnjuta semester till det antal dagar, som i 54 § 5 mom. 1 punkten a) civila avlöningsreglementet stadgats för motsvarande ordinarie tjänsteman; samt

d) att extra ordinarie assistentsköterska, vilkens tjänstgöring är förlagd till annan avdelning än under c) sägs, äger årligen åtnjuta semester under det antal dagar, som i 10 § 1 mom. detta reglemente föreskrives för extra ordinarie tjänstemän, tillhörande 11—23 lönegraderna.

2. Vad i 54 § 5 mom. 2 punkten civila avlöningsreglementet stadgats skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie och extra tjänstemän.

Förmåner
in natura.

4 mom. Högre lärarinneseminariet, de allmänna läroverken, folkskoleseminarierna, småskoleseminarierna, läroanstalterna för blinda, vårdanstalten för blinda med komplicerat lyte, läroanstalterna för dövstumma samt de tekniska läroverken.

1. Vad i 1 och 2 avd. samt 3 avd. 1 kap. detta reglemente sägs angående vederbörande myndighet skall, i den mån ej annat följer av vad nedan stadgas, beträffande tjänsteman vid i detta moment omförd läroanstalt avse skolöverstyrelsen.

Tillämpning
av stadgan-
den om veder-
börande myn-
dighet.

2. Vad i 2 § stadgas angående angivande i antagningsbevis av avkortad tjänstgöringstid skall icke äga tillämpning beträffande extra ordinarie lärare.

Antagnings-
bevis.

3. Vid tillämpning av de i 3 § 3 och 4 mom. meddelade föreskrifterna iakttages, att avlöning till extra lärare beräknas efter den årliga lästiden i förhållande till det antal dagar, som lärarens anställning vid vederbörande läroanstalt omfattar, samt att avlöning till sådan lärare för tjänstgöring, som upphör under loppet av kalendermånad, skall, såvitt lämpligen kan ske, utbetalas vid tjänstgöringens slut.

Avlönings
beräkning
för extra
lärare.

4. Såsom undantag från vad i 4 § 1 mom. stadgas skall gälla, att de olika slagen av extra ordinarie lärarbefattningar vid i detta moment omförd läroanstalt ävensom antalet av dylika befattningar bestämmas av Kungl. Maj:t.

Inrättande
av extra
ordinarie
lärarbefatt-
ningar.

5. Vid tillämpning av 4 § 4 mom. iakttages, att undervisningsskyldigheten, så vitt angår annan extra ordinarie lärare än lärare i teckning, musik, gymnastik med lek och idrott, slöjd eller hushållsgöromål, motsvarar den som gäller för ordinarie lärare med närmast jämförliga arbetsuppgifter eller, så vitt angår extra ordinarie lärare i övningsämne av nyssnämnt slag, omfattar minst åtta veckotimmar.

Undervis-
ningsskyldig-
het.

6. Utan hinder av vad i 4 § 5 mom. föreskrives må innehavare av extra ordinarie lärarbefattning i övningsämne kunna vara anställd såsom ordinarie eller extra ordinarie övningslärare jämväl vid annan läroanstalt; dock att den sammanlagda undervisningsskyldigheten i ordinarie och extra ordinarie eller i allenast extra ordinarie tjänst icke i något fall må överstiga 34 veckotimmar.

Förening av
befattningar
m. m.

Önskar extra ordinarie lärare åtaga sig undervisning i annan läroanstalt, skola stadgandena i 54 § 9 mom. 4 punkten andra stycket civila avlöningsreglementet äga motsvarande tillämpning.

7. Den jämlikt 5 och 26 §§ detta reglemente utgående lönen beräknas för extra ordinarie och extra lärare i teckning, musik, gymnastik med lek och idrott, slöjd eller hushållsgöromål i enlighet med de föreskrifter, som beträf-

Lörens be-
räkning
för
lärare i öv-
ningsämne.

fande motsvarande ordinarie lärare meddelats i 54 § 9 mom. 5 punkten b) och c) civila avlöningsreglementet; dock att vad där under b) andra stycket stadgas angående det högsta antal trettondedelar, varmed lönebeloppet må minskas, icke skall äga tillämpning vid beräkning av lön till extra ordinarie och extra lärare.

Då lärare i övningsämne, varom i första stycket förmåles, i en och samma extra ordinarie eller extra befattning fullgör tjänstgöring å mer än en ort, bestämmes hela lönen efter den ortsgrupp, till vilken den ort blivit hänförd, som enligt skolöverstyrelsens bestämmande skall anses såsom lärarens stationeringsort.

Löneklass-
uppflyttning. 8. Vid tillämpning av stadgandena i 7 § 3 mom. a) samt 28 § 2 mom. skall såsom tjänstetid räknas jämväl tid, varunder tjänsteman varit hindrad att tjänstgöra på den grund, att undervisningen vid vederbörande läroanstalt till följd av smittsam sjukdom inställts.

Tjänstledig-
hetsavdrag
för lärare
i övnings-
ämne. 9. För extra ordinarie och extra lärare i övningsämne, vilkens årslön med tillämpning av de ovan i 7 punkten meddelade föreskrifterna bestämts på grundval av ett högre eller lägre antal veckotimmar än 30, utgöra A- och B-avdragen de belopp, som finnas angivna i 11 §, ökade respektive minskade med samma antal trettondedelar, varmed det för vederbörande ortsgrupp och löneklass gällande lönebeloppet ökas eller minskats; dock att, där sålunda uppkommande avdragsbelopp för dag icke slutar å helt femtal ören, detsamma skall jämkas till närmaste femtal.

Löneavdrag
vid tjänst-
ledighet för
studier m. m. 10. I stället för vad i 15 § a) sägs skall beträffande extra ordinarie lärare gälla vad i 54 § 9 mom. 11 punkten civila avlöningsreglementet stadgas: dock att den i sistnämnda bestämmelse angivna tidsbegränsningen skall avse sammanlagt högst 120 dagar av den tid, varunder läraren innehar extra ordinarie anställning.

Kallorts-
tillägg. 11. Vid beräkning av kallortstillägg för sådan extra ordinarie eller extra lärare i övningsämne, som avses i 7 punkten här ovan, skola de i 54 § 9 mom. 13 punkten civila avlöningsreglementet meddelade föreskrifterna äga motsvarande tillämpning.

Kallortstillägg till extra lärare utgår för dag räknat med $\frac{1}{360}$ av vederbörigt årsbelopp.

Ersättning
vid vikariat 12. Beträffande extra ordinarie och extra lärare skall i stället för vad i 19 och 36 §§ stadgas gälla, att sådan tjänsteman äger, därest han förordnats att såsom vikarie uppehålla rektorsbefattning, åtnjuta ersättning enligt de grunder, som i sådant hänseende gälla beträffande ordinarie tjänsteman inom motsvarande lönegrad.

Lön vid visst
tjänstgörings-
hinder m. m.,
vissa ersätt-
ningar. 13. Vad i 54 § 9 mom. 9 punkten andra stycket samt 10, 15 och 16 punkterna civila avlöningsreglementet stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie lärare.

Villkor för
anställning
såsom extra
lärare. 14. Såsom särskilda villkor för vinnande av anställning såsom extra lärare gälla, dels att undervisningsskyldigheten, så vitt angår annan lärare än lärare i teckning, musik, gymnastik med lek och idrott, slöjd eller hushållsgöromål, motsvarar den som gäller för ordinarie lärare med närmast jämförliga arbetsuppgifter eller, så vitt angår lärare i övningsämne av nyssnämmt slag, omfattar minst åtta veckotimmar, dels ock att tiden för anställningen uppgår till minst en termin.

Löneklass-
uppflyttning
för extra
lärare. 15. I stället för vad i 28 § 2 mom. stadgas skall i fråga om extra lärare gälla, att läraren efter att hava tillhört en och samma löneklass under sex terminer uppflyttas till närmast högre löneklass samt efter ytterligare sex terminer till högsta löneklassen inom lönegraden; dock att härvid hänsyn må tagas allenast till sådan termin under de senaste sex åren, under vilken lära-

ren varit anställd under hela terminen. I övrigt skall vid extra lärares uppflyttning i löneklass i tillämpliga delar gälla vad i 7 § 3 mom. samt ovan i 8 punkten stadgas.

16. Vad i 32 § 1 mom. a) sägs angående sex månader skall beträffande extra lärare gälla för en tid av 180 dagar, utan inräknande i förekommande fall av ferietid, under vilken avlöning ej utgått.

Vid tillämpning av stadgandet i 33 § 1 mom. a) skall i fråga om extra lärare den angivna tidsbegränsningen avse högst 180 dagar av ett och samma läsår eller, där läraren åtnjuter tjänstledighet till följd av styrkt sjukdom såväl vid utgången av ett läsår som vid ingången av närmast följande läsår, sammanlagt högst 180 dagar i en följd utan inräknande av mellanliggande ferietid.

17. Vad i 54 § 9 mom. 9 punkten andra stycket, 15 punkten samt 16 punkten b), e) och i) civila avlöningsreglementet stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra lärare.

18. Avlider extra lärare under ferier, som följa omedelbart efter lästermin under vilken han innehaft anställning, bestämmer skolöverstyrelsen, om begravningshjälp enligt 40 § 2 mom. skall utgå.

Tillämpning av stadganden om lön vid tjänstledighet.

Oavkortad lön, vissa ersättningar.

Begravningshjälp.

51 §.

Nionde huvudtiteln.

1 mom. Lantbruksattachéer.

Extra ordinarie lantbruksattaché äger åtnjuta ortstillägg enligt av Kungl. Ortstillägg. Maj:t meddelade särskilda besämmelser.

2 mom. Statens fartyg för fiskeundersökningar.

Angående sjöstillägg till extra ordinarie befälhavare å statens undersök- Särskild för- nings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov gäller vad därom är sär- mån under m. n. skilt stadgat. sjötjänstgöring.

3 mom. Rikets allmänna kartverk.

I fråga om särskilda arvoden för vissa tjänstupdrag samt särskild er- Särskilda arvoden m. n. sättning under tjänstgöring vid kartverkets flygfotografering gäller vad Kungl. Maj:t i särskild ordning därom förordnar.

52 §.

Tionde huvudtiteln.

1 mom. Lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten.

1. Vad i 56 § 2 mom. 5—8 samt 10 och 11 punkterna civila avlönings- Enslighets- och fyrskettsreglementet stadgas skall i tillämpliga delar gälla även beträffande extra tillägg m. n. ordinarie och extra tjänstemän.

2. Extra ordinarie tjänsteman med anställning å sådant fyrskipp eller Tjänstledighetsavdrag i vissa fall. tjänstefartyg, som är upplagt under viss del av året, skall vidkännas B-avdrag för den tid, under vilken han till följd av uppläggnings icke tjänstgjort.

Vad sålunda stadgas äger tillämpning oavsett vad i 12—15 §§ detta reglemente finnes föreskrivet i fråga om lön under där avsedd ledighet från tjänsten.

Tjänstårsberäkning i vissa fall.

3. Vid tillämpning av bestämmelserna i 7 § 3 mom. a) skall för extra ordinarie tjänsteman med anställning å sådant fyrskepp eller tjänstefartyg, som är upplagt under viss del av året, såsom tjänstetid räknas jämväl den tid, under vilken tjänstemannen till följd av uppläggnings icke tjänstgjort.

Semester.

4. Extra ordinarie tjänsteman med anställning å fyrskepp äger, därest icke lotsstyrelsen annorlunda beslutar, åtnjuta semester efter samma grunder, som gälla för ordinarie tjänsteman anställd å fyrskeppet. Å fyrskepp anställd extra tjänsteman äger under enahanda förutsättning åtnjuta semester högst så lång tid, som motsvarar fyra femtedelar av den semester-tid, vilken gäller för ordinarie tjänsteman anställd å fyrskeppet.

Avlöning under tjänstgöring vid marinen.

5. För tid, varunder extra ordinarie eller extra tjänsteman fullgör honom enligt vad därom är särskilt stadgat åliggande tjänstgöring vid marinen, äger tjänstemannen åtnjuta oavkortad lön jämte i förekommande fall enslighets- och kallortstillägg. I fråga om gottgörelse för mistad lotslottersättning under här avsedd tjänstgöring gäller vad därom är särskilt föreskrivet.

Lotslottersättning m. m.

6. I fråga om rätt för extra ordinarie och extra tjänsteman att åtnjuta lotspersonalen vid lotsplats tillkommande andel av lotspenningar eller ock ersättning därför skola gälla följande bestämmelser:

a) Extra ordinarie eller extra tjänsteman, som på grund av tillfällig brist på lotsar vid vederbörande lotsplats verkställer lotsning, äger uppbära hela den personalen vid platsen eljest gemensamt tillkommande andelen i lotspenningar för ifrågavarande lotsning.

b) Extra ordinarie eller extra tjänsteman, som förordnats att bestrida vikariat å befattning, med vilken är förenad rätt till lotslott, äger för den tid vikariatet vara uppbära, utöver den vikariatsersättning som enligt 19 eller 36 § må tillkomma honom, särskild ersättning (*lotslottersättning*) med belopp, motsvarande en fjärdedel av vad vid lotsplatsen anställd ordinarie tjänsteman varit berättigad att vid tjänstgöring under nämnda tid uppbära i lotslott.

Sedan tjänstemannen innehaft vikariat, som i nästföregående stycke avses, under sammanlagt sex månader, äger han från och med nästföljande kalendermånad, under den tid sådant vikariat varar, uppbära lotslottersättning med belopp, motsvarande tre fjärdedelar av den lotslott, som ordinarie tjänsteman vid lotsplatsen varit berättigad uppbära under sistnämnda tid; dock att sådan förhöjning av lotslottersättningen icke må inträda förrän från och med kalendermånaden näst efter det två år förflutit från det tjänstemannen första gången varit förordnad att bestrida vikariat å befattning, med vilken är förenad rätt till lotslott.

Det ankommer på Kungl. Maj:ts prövning, huruvida lotslottersättning må med hänsyn till särskilda förhållanden utgå med högre belopp än här ovan sägs.

c) Lotsstyrelsen äger att med hänsyn tagen till längden av den tid, varunder extra ordinarie tjänsteman under kalenderåret beräknas såsom vikarie uppehålla befattning, med vilken är förenad rätt till lotslott, bestämma, om och i vad mån tjänstemannen må åtnjuta lotslottersättning under honom beviljad semester.

d) Erhåller extra ordinarie eller extra tjänsteman under vikariat å befattning, med vilken är förenad rätt till lotslott, tjänstledighet av anledning,

varom i 13 eller 32 § förmåles, ankommer det på lotsstyrelsen att med hänsyn tagen till den föregående vikariatstjänstgöringens längd bestämma, om och i vad mån lotslottersättning må åtnjutas under ledigheten; dock att, där tjänstledigheten varar längre tid än sex månader från dagen för olycksfallet, lotslottersättning i varje fall icke må utgå för tid därutöver.

Finner lotsstyrelsen på grund av särskilda förhållanden skäl föreligga, att tjänsteman, som åtnjuter i nästföregående stycke avsedd tjänstledighet, medgives lotslottersättning för tid utöver sex månader, skall ersättningsfrågan underställas Kungl. Maj:ts prövning.

2 mom. Navigationsskolorna.

1. Vad i 1 och 2 avd. samt 3 avd. 1 kap. detta reglemente sägs angående vederbörande myndighet skall beträffande tjänsteman vid navigationsskola avse kommerskollegium.

Tillämpning av stadganden om vederbörande myndighet.

2. Vad i 2 § stadgas angående angivande i antagningsbevis av avkortad tjänstgöringstid skall icke äga tillämpning beträffande extra ordinarie lärare.

Antagningsbevis.

3. Vid tillämpning av de i 3 § 3 och 4 mom. meddelade föreskrifterna iakttages, att avlöning till extra lärare beräknas efter den årliga lästiden i förhållande till det antal dagar, som lärarens anställning vid vederbörande läroanstalt omfattat, samt att avlöning till sådan lärare för tjänstgöring, som upphör under loppet av kalendermånad, skall, så vitt lämpligen kan ske, utbetalas vid tjänstgöringens slut.

Avlöningsberäkning för extra lärare.

4. Vid tillämpning av 4 § 4 mom. iakttages, att undervisningsskyldigheten för extra ordinarie lärare motsvarar den som gäller för ordinarie lärare med närmast jämförliga arbetsuppgifter.

Undervisningsskyldighet.

5. Vid tillämpning av stadgandena i 7 § 3 mom. a) samt 28 § 2 mom. skall såsom tjänstetid räknas jämväl tid, varunder tjänsteman varit hindrad att tjänstgöra på den grund, att undervisningen vid vederbörande läroanstalt till följd av smittsam sjukdom inställts.

Löneklassuppflyttning.

6. I stället för vad i 15 § a) sägs skall beträffande extra ordinarie lärare gälla vad i 56 § 3 mom. 8 punkten civila avlöningsreglementet stadgas; dock att den i sistnämnda bestämmelse angivna tidsbegränsningen skall avse sammanlagt högst 120 dagar av den tid, varunder läraren innehar extra ordinarie anställning.

Löneavdrag vid tjänstledighet för studier m. m.

7. Beträffande extra ordinarie och extra lärare skall i stället för vad i 19 och 36 §§ stadgas gälla, att sådan tjänsteman äger, därest han förordnats att såsom vikarie uppehålla rektorsbefattning, åtnjuta ersättning enligt de grunder, som i sådant hänseende gälla beträffande ordinarie tjänsteman inom motsvarande lönegrad.

Ersättning vid vikariat.

8. Vad i 56 § 3 mom. 3 punkten, 6 punkten andra stycket samt 7, 11 och 12 punkterna civila avlöningsreglementet stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie lärare.

Undervisning i annan läroanstalt m. m.

9. Såsom särskilda villkor för vinnande av anställning såsom extra lärare gälla, dels att undervisningsskyldigheten motsvarar den som gäller för ordinarie lärare med närmast jämförliga arbetsuppgifter, dels ock att tiden för anställningen uppgår till minst en termin.

Villkor för anställning såsom extra lärare.

10. I stället för vad i 28 § 2 mom. stadgas skall i fråga om extra lärare gälla, att läraren efter att hava tillhört en och samma löneklass under sex terminer uppflyttas till närmast högre löneklass samt efter ytterligare sex terminer till högsta löneklassen inom lönegraden; dock att härvid hänsyn må tagas allenast till sådan termin under de senaste sex åren, under vilken lä-

Löneklassuppflyttning för extra lärare.

raren varit anställd under hela terminen. I övrigt skall vid extra lärarens uppflyttning i löneklass i tillämpliga delar gälla vad i 7 § 3 mom. samt ovan i 5 punkten stadgas.

Tillämpning
av stadgan-
den om lön
vid tjänst-
ledighet.

11. Vad i 32 § 1 mom. a) sägs angående sex månader skall beträffande extra lärare gälla för en tid av 180 dagar, utan inräknande i förekommande fall av ferietid, under vilken avlöning ej utgått.

Vid tillämpning av stadgandet i 33 § 1 mom. a) skall i fråga om extra lärare den angivna tidsbegränsningen avse högst 180 dagar av ett och samma läsår eller, där läraren åtnjuter tjänstledighet till följd av styrkt sjukdom såväl vid utgången av ett läsår som vid ingången av närmast följande läsår, sammanlagt högst 180 dagar i en följd utan inräknande av mellanliggande ferietid.

Oavkortad
lön, vissa
ersättningar.

12. Vad i 56 § 3 mom. 6 punkten andra stycket samt 11 och 12 punkterna civila avlöningsreglementet stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande extra lärare.

Begravnings-
hjälp.

13. Avlider extra lärare under ferier, som följa omedelbart efter lästermin under vilken han innehaft anställning, bestämmer kommerskollegium, om begravningshjälp enligt 40 § 2 mom. skall utgå.

53 §.

Affärsdrivande verk.

1 mom. Postverket.

Löneklass-
placering i
vissa fall.

1. Medgivande, varom i 8 § 3 mom. detta reglemente förmäles, må beträffande extra ordinarie tjänsteman, som omedelbart före den extra ordinarie befattningens tillträdande innehaft anställning såsom poststationsföreståndare eller låd- eller lantbrevbärare med avlöning enligt personligt kontrakt, lämnas av generalpoststyrelsen i enlighet med de närmare grunder, som fastställas av Kungl. Maj:t.

Tjänstledig-
het i vissa
fall.

2. Under tjänstledighet för studier i utlandet, vilka av generalpoststyrelsen prövas erforderliga för den fackliga utbildningen, skall extra ordinarie tjänsteman äga uppbära oavkortad lön.

2 mom. Telegrafverket.

Rikstelefon-
abonnemang,
ersättning till
växelstations-
föreståndare.

1. Vad i 57 § 2 mom. 1 och 5 punkterna civila avlöningsreglementet stadgas äger motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie tjänstemän och aspiranter.

Tjänstledig-
het i vissa
fall.

2. Under tjänstledighet för studier i utlandet, vilka av telegrafstyrelsen prövas erforderliga för den fackliga utbildningen, skall extra ordinarie tjänsteman äga uppbära oavkortad lön.

3 mom. Statens järnvägar.

Fria resor
och varu-
transporter
m. m.

1. Vad i 57 § 3 mom. 1 samt 5—8 punkterna civila avlöningsreglementet stadgas skall i tillämpliga delar gälla jämväl beträffande extra ordinarie tjänstemän och aspiranter.

Tjänstledig-
het i vissa
fall.

2. Under tjänstledighet för studier i utlandet, vilka av järnvägsstyrelsen prövas erforderliga för den fackliga utbildningen, skall extra ordinarie tjänsteman äga uppbära oavkortad lön.

4 mom. Statens vattenfallsverk.

Vad i 57 § 4 mom. 1 samt 5—7 punkterna civila avlöningsreglementet stadgas äger motsvarande tillämpning beträffande extra ordinarie tjänstemän och aspiranter. Fri elektrisk belysning, kallortstraktamente m. m.

Detta reglemente träder i kraft den 1 juli 1939, från och med vilken dag vad i tidigare av Kungl. Maj:t utfärdade författningar eller föreskrifter finnes stridande mot reglementets bestämmelser upphör att gälla, såvitt angår tjänsteman, å vilken reglementet erhåller tillämpning.